Tremtinys

Nr. 13 (1035)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS * 2013 m. balandžio 5 d. *

Paminėtas Varviškės mūšio 90-metis

Kovo 22 dieną buvo prasmingai paminėta Varviškės mūšio 90-ies metų sukaktis. Į renginį susirinko gausus būrys vietinių gyventojų, moksleivių ir svečių, neabejingų šiam istoriniam įvykiui.

kijos šalininkų įkurtą prolenkišką „savivaldą“ pietinėje Lietuvos Respublikos dalyje – Kapčiamiesčio valsčiaus, Varviškės kaime.

Renginyje prisiminimais ir žiniomis dalijosi Varviškės mušyje žuvu-

Aplankytas Varviškės kautynėse žuvusių karių ir šaulių kapas Leipalingio kapinėse

Pirmiausia buvo aplankytas prieš 90 metų Varviškės kautynėse žuvusių karių ir šaulių kapas Leipalingio kapinėse. Prie jo padėta gėlių ir uždegta atminimo žvakelių.

Tą pačią dieną Kapčiamiesčio Emilijos Pliaterytės muziejuje įvyko renginys ,,Kapčiamiestis – Dzūkijos ir Lietuvos istorijoje”, kurio metu buvo pristatyta alytiškio kraštotyrininko Gintaro Lučinsko knyga „Varviškės „respublika” (1920–1923)”.

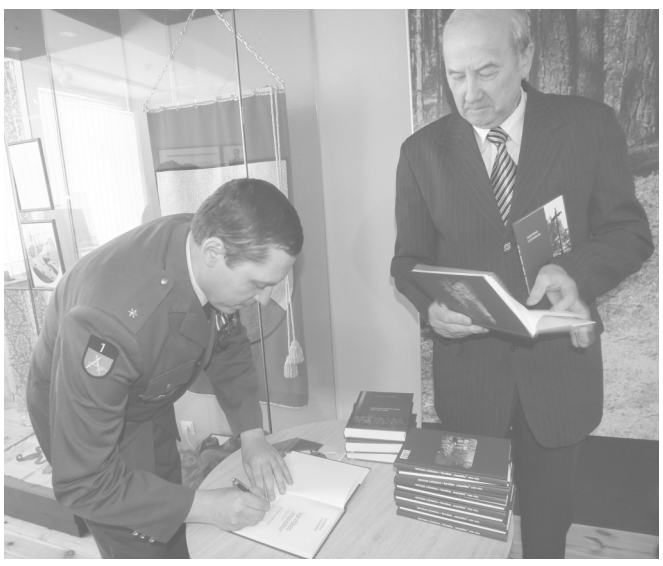

Kraštotyrininkas, knygos „Varviškės „respublika“ (1920–1923)” autorius Gintaras Lučinskas dalija autografus

Kraštotyrininko, knygų apie Dzūkijos istoriją autoriaus Gintaro Lučinsko gausiai nuotraukomis ir dokumentais iliustruota knyga „Varviškės „respublika“ (1920–1923)”, taip pat skirta paminėti 90-osioms metinėms, kai 1923 metų kovo 23 dieną Lietuvos kariuomenės kariai ir šauliai likvidavo Lietuvos prijungimo prie Lenkijos šalininkų įkurtą prolenkišką „savivaldą“ pietinėje Lietuvos Respublikos dalyje – Kapčiamiesčio valsčiaus, Varviškės kaime.

Renginyje prisiminimais ir žiniomis dalijosi Varviškės mušyje žuvusiųjų giminaičiai Ignas Kuckailis ir Remigijus Bimba. Vyko paroda „Dokumentai apie Varviškės „respubliką“. Skambėjo Kapčiamiesčio ansamblio atliekamos dainos.

Renginį organizavo Lazdijų krašto muziejus.

G. Lučinskas Kapčiamiesčio pagrindinei mokyklai padovanojo visas savo išleistas knygas.

Ina GRIGŪNAITĖ

Dėmesio!

Balandžio 6 d. (**šeštadienį**) Kauno įgulos karininkų ramovės salėje (A.Mickevičiaus g. 19, Kaune) įvyks LPKTS XX suvažiavimas.

Registracija nuo **10 val**.

Tėvynę gynęs ginklu, žodžiu ir plunksna

Minint Lietuvos laisvės kovotojo, politikos apžvalgininko Viliaus BRAŽĖNO 100-ąsias gimimo metines

Lietuvoje jau prasidėjo renginiai, skirti Lietuvos laisvės kovotojo, politikos apžvalgininko, antikomunisto ir antiglobalisto, vieno pirmųjų dabartinėje Lietuvoje tautinės dvasios gaivintojo ir tautinės valstybės atkūrimo

rininkų ramovėje ir balandžio 14 dieną Kauno įgulos karininkų ramovėje vyks renginiai, skirti Lietuvos kariuomenės dimisijos leitenanto Viliaus Bražėno 100-ųjų gimimo metinių paminėjimui.

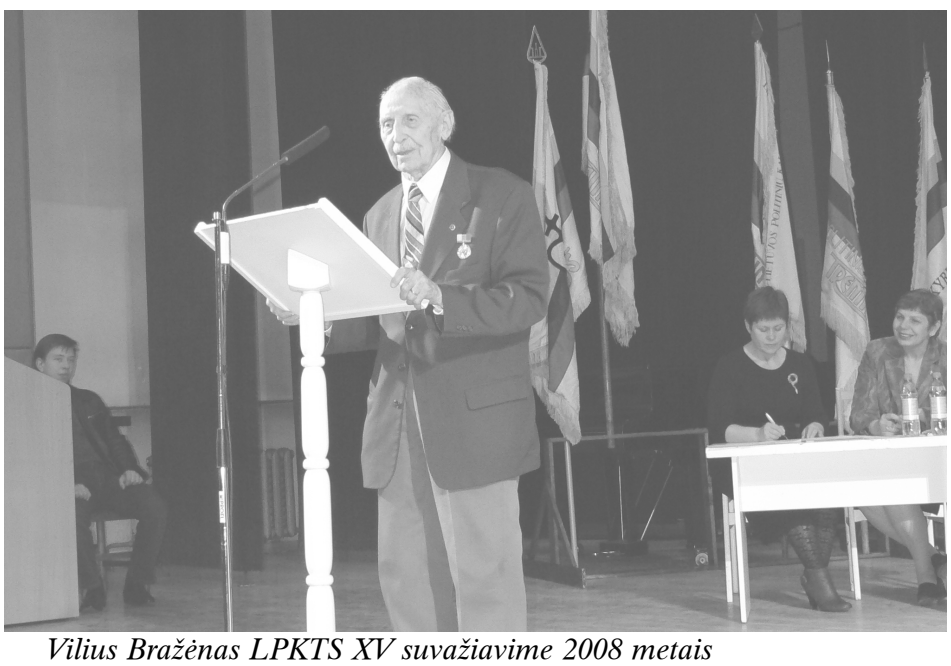

Vilius Bražėnas LPKTS XV suvažiavime 2008 metais

būtinybės propaguotojo, šviesaus atminimo Viliaus Bražėno 100-osioms gimimo metinėms. Lietuvos Mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje buvo surengta jo atminimui skirta fotografijų, knygų ir jo publicistikos paroda, kuri ir pavadinta „Tėvynę gynęs žodžiu, plunksna ir ginklu“. Paroda parengta su didele jos rengėjų simpatija Viliaus Bražėno asmenybei ir dėkingumu jo kūrybiniam talentui.

Laukiama pasirodant ir paskutinės Viliaus Bražėno publicistikos bei jo mokinių ir bendražygių knygos „Kova dar nebaigta...“ (Vilnius, 2013). Balandžio 6 dieną Vilniaus įgulos ka-

Vilius Bražėnas gimė 1913 metų balandžio 6 dieną Rygoje patriotiškoje lietuvių katalikų šeimoje. Pirmojo pasaulinio karo metais šeima, kartu su tėvo darboviete, pasitraukė į Rusiją. Ten patyrusi didžiules negandas,1922 metais grįžo į Lietuvą. Vilius Bražėnas Vytauto Didžiojo universitete studijavo elektrotechniką. Dirbo įvairiose energijos ir verslo ūkio įstaigose.

1937 metais baigė ir Kauno karo mokyklą. Dar studijuodamas, jau 1932 metais, V. Bražėnas pradėjo publikuoti savo straipsnius Lietuvos spaudoje.

(keliama į 2 psl.)

Tėvynės meilės pamoka

Renginio dalyviai

Laimos Purlienės atsiminimų knygą „Mūsų dėdė Juozas“ apie žymų marcinkonišką Juozą Averką ruošiausi perskaityti, norėdamas daugiau sužinoti apie knygnešystę Lenkijos okupuotame Vilniaus krašte. Turėdamas apie tai daugiau autentiškos informacijos, numačiau panaudoti ją šio svarbaus Vilnijos istorijos fakto įamžinimui, bylojančiam apie žmonių ryžtą priešintis krašto polonizacijai. O tam tinkamiausia vieta būtų Viršurodukis, nes kažkur greta jo knygnešiai kirsdavo demarkacinę liniją, nešdami lietuvišką spaudą iš Merkinės į Marcinkonis. Be to, knygnešių atminimo įamžinimas būtent Viršurodukio apylinkėse papildytų ten atkuriamą partizaninio karo laikų infrastruktūrą, leistų pažvelgti į šio karo priešistorę.

(keliama į 8 psl.)

Tėvynę gynęs ginklu, žodžiu ir plunksna

(*atkelta iš 1 psl.*)

Ypač mėgo rašyti feljetonus, tarp jų ir politinius, kurie buvo noriai spausdinami tuometiniame humoro leidinyje „Kuntaplis“.

1944 metais sovietams antrąkart okupuojant Lietuvą, jaunas Lietuvos kariuomenės leitenantas Vilius Bražėnas, ugdytas lietuviškoje tautinėje mokykloje skautiška meilės Dievui, Artimui ir Tėvynei dvasia, vadovavo savanorių būriui mūšyje su sovietų tankais Sedos kautynėse. Šiame mūšyje žuvo 104 Lietuvos patriotai, Lietuvos didvyriai. V. Bražėnui, matyt, Dangus buvo numatęs kitas kovos prieš blogį formas ir kitą misiją, apsaugojo nuo žūties. Iš pradžių įsikūręs Vokietijoje, 1949 metais V. Bražėnas emigravo į JAV. Čia 1952 metais baigė Bridgeforto inžinerijos institutą ir iki 1976 metų dirbo įvairiose elektronikos įstaigose. Nuo 1951 metų iki pat atvykimo į Lietuvą bendradarbiavo su Amerikos lietuvių bendruomene, 1969–1971 metais vadovavo LB Konektikuto skyriui. 1974–1983 metais vadovavo Lietuvos laisvės forumui Floridoje, 1988–1991 metais – VLIKo vicepirmininkas informacijai. 1955 metais V.Bražėnas įsijungė į Amerikos įvairių antikomunistinių organizacijų veiklą, tapo pačios aktyviausios iš jų – John Birch Society antikomunistinės organizacijos nariu. Su paskaitomis apie komunistinį genocidą Sovietų sąjungos okupuotose Europos valstybėse, ypač Lietuvoje, V. Bražėnas kelis kartus apvažiavo visą Ameriką. Buvo laukiamas ne tik lietuvių bendruomenėse, bet ir skaitė paskaitas antikomunizmo tema Amerikos jaunimui, buvo nuolat kviečiamas dalyvauti Amerikos televizijos ir radijo laidose. 2002 metais Vilius Bražėnas grįžo į Lietuvą. Čia iki pat paskutinės savo gyvenimo dienos aktyviai dirbo, vaduodamas savo tautiečių dvasią iš komunizmo ideologijos pavergto proto vergijos.

Vilius Bražėnas paliko gausų politikos mokslų paveldą antikomunizmo, antiglobalizmo ir lietuviško tautiškumo tematika. Parašė ir išleido knygas: feljetonų rinkinius – „Normuotos šypsenos“ (1949, Vokietija), „Kalorijos ir doleriai“ (1952, JAV), „Sąmokslas prieš žmoniją“ (1975, JAV; 1997, Lietuva), „Nauja pasaulio santvarka? Lietuva ir pasaulis iš JAV dešinės žiūrint“ (2000, 2002, Kaunas), „Po dvylika vėliavų: tarp tironijos ir laisvės“ (2005, Klaipėda), „Priminimai bendražygiams“ (2009, Vilnius), „Kova dar nebaigta...“ (2013, Vilnius).

Viliaus Bražėno daliai pirmiausiai teko Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę ginti ginklu nuo bolševikinės Rusijos okupantų. Sedos kautynės, kuriose dalyvavo ir V.Bražėno vadovaujamas savanorių būrys, tapo įkvepiančiu pavyzdžiu Lietuvos partizanams, kaip ginti savo tėvynę, jeigu prireiks, ir savo gyvybės kaina. Ginti tėvynę – kiekvieno lietuvio šventa pareiga, Tautos puoselėjama nuo neatmenamų mūsų tautos istorijos laikų ir perduota iš kartos į kartą, iš lūpų į lūpas, viduramžių vaidilų apdainuota ir patriotiškiausių Lietuvos poetų sueiliuota, kaip „pareiga gyventi ir mirti taip, kad apie Tave tauta dainas dainuotų“.

Antrasis Viliaus Bražėno kovos už Lietuvos nepriklausomybę etapas sutapo su jo veikla Amerikos antikomunistinėse organizacijose, skelbiant tiesą pasauliui žodžiu (paskaitose, televizijos ir radijo laidose) apie komunistų vykdytą genocidą prieš ir po karo bolševikinės imperijos pavergtose valstybėse. Kovos už Lietuvos laisvę žodžiu tęsėsi ilgiausiai – nuo 1955 metų iki pat išėjimo į Amžinybę. Jo sąmojingo oratoriaus, feljetonisto, aukštos kvalifikacijos politologo talentas buvo nepakartojamas savo įtaiga ir asmenybės žavesiu.

Trečiasis kovos etapas – plunksna sutapo su vakarietiškojo globalizmo raidos pradžia. Su dideliu nerimu apie jo raidą, įgaunančią didžiulį pagreitį, Vilius Bražėnas rašė savo knygose „Sąmokslas prieš žmoniją“ ir „Nauja pasaulio santvarka?“ Jose atskleisdamas globalizmo ideologiją, tikslus ir uždavinius, organizacinę struktūrą, įvardijo organizacijas, vykdančias globalizmo programą visose šalyse. V. Bražėno nuomone, globalizmas – tai yra ta pati komunizmo ideologija, perimta iš bolševikinės Rusijos, pastarajai pasaulyje susikompromitavus savo piliečių ir pavergtų valstybių ir tautų žmonių milijoninėmis žudynėmis. Tik vakarietiškojo tipo globalizmas, jo perimtą ir realizuojamą globalizmo ideologiją tarsi povo plunksnomis apkaišė pasaulio mokslo ir civilizacijos laimėjimais ir dabar politiškai nekvalifikuotai liaudžiai pateikia kaip naują pasaulio tvarką. Globalizmo keliami pavojai tėvynei, jo didžiausias širdies skausmas, ir atvedė jį į Lietuvą atlikti savo šventos laisvės kovotojo paskutinės pareigos. Kai atvyko į Lietuvą, jis buvo pirmasis prabilęs apie globalizmo pavojus. „Mes galvojome, kad pirmiausiai Lietuvoje reikia išravėti komunizmo piktžoles, o tik paskui pradėti mąstyti apie globalizmo pavojus.“ Savo straipsnyje „Lietuva ties dvejais globalizmo vartais“ V. Bražėnas rašė, kad šiuo metu geopolitinėje sistemoje yra trys ryškiausios globalizmo erdvės – Vakarų, Rytų ir islamo. Islamo globalizmas su atgimstančia Mahometo imperija yra toli nuo Lietuvos. Tačiau Lietuva šiuo metu dėl savo geografinės padėties stovi prie dviejų – Rytų ir Vakarų globalizmo vartų. Tarp jų, deja, neutralumui nėra erdvės. Ką reiškia Rytų globalizmas, puikiai supranta buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai bei žuvusiųjų už Lietuvos laisvę giminės ir artimieji, kurie gyveno okupacijos metais, ypač pokariu. Vakaruose „mes ilgiau turėsime galimybę būti laisvi ir prisidėti prie tų vakariečių, ypač amerikiečių, kurie priešinasi pasaulinės tironijos kūrimui. Tie iš mūsų, kurie vengdami komunizmo, gardžiuojasi utopiniu globalizmo „tvarkos pasaulyje“ idealu, turėtų suprasti, kad globalizmas neįmanomas be komunizmo, nes komunizmas yra moderniosios tironijos esencija“. Džordžas Orvelas apie globalizmo kuriamą ateitį rašė: „Jeigu nori pamatyti ateities vaizdą, įsivaizduok batą, trypiantį žmogaus veidą“. Mes, okupuotosios Lietuvos vaikai, įsivaizdavome, kad šie Dž.Orvelo žodžiai yra skirti komunizmui apibūdinti. Vilius Bražėnas įtikinamai ir vienavertiškai įrodė, kad komunizmas ir globalizmas – tai ta pati ideologija, tik skirtingomis sąvokomis vadinama.

Patyręs politikos apžvalgininkas Vilius Bražėnas, atvykęs į Lietuvą ir susipažinęs su jos politine, socialine ir psichologine būkle, puikiai suprato kad beveik visa mūsų tauta, išskyrus jau nedidelę buvusių politinių kalinių bendruomenę, sunkiai serga. Jis, kaip ir rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė, sugrįžęs pamatė savo Tėvynę „gražią ir gimtą, tik sergančią, bjauriai sužalotu veidu, komunistų sutryptą ir iki šiol trypiamą“, suvokė mūsų visų didžiausią bėdą, kad „Lietuviai laisvės kovoje pasirodė galintys vaikščioti vandeniu, bet pamiršo... kaip plaukti laisvės vandenyne. Laikas juos gelbėti“. O gelbėti nebuvo kam, tik skandinti visi buvo greiti, ypač lenkų šovinistai. O mūsų tautiečiai, pamatę sunkiai sergančią jų tėvynę, stengėsi kuo greičiau pabėgti nuo jos slaugymo ir kuo geriau pasislėpti, siekdami asmeninės gerovės klestinčiose šalyse. Tai buvo visiškai nepriimtina Viliui Bražėnui. Jis suprato, kad dabar svarbiausia, kaip ir V. Kudirkos bei J. Basanavičiaus laikais – atgaivinti tautos savigarbą, jos pasitikėjimą savo jėgomis ir suvokimą, kad tauta yra mūsų valstybės kūrėja ir tikroji šeimininkė.

Kaip priešnuodį prieš globalizmo cunamį, jis siūlė gaivinti tautiškumą. Publikacijose skelbė, kad lietuvių tauta yra pati ištvermingiausia ir narsiausia pasaulyje, nes gebėjo sugriauti Blogio imperiją ir paskelbusi nepriklausomybę paakino ir visą pasaulį sukti laisvės kryptimi. Lietuvai įstojus į NATO ir ES, V.Bražėnas sveikino savo tautą ir skatino ją džiaugtis tuo, kad „virš Lietuvos nebekabo surūdijęs maskvinis „Damoklo kardas“. Tačiau ir Vakarų atžvilgiu skatino būti labai atidiems. Atiduodamas duoklę pozityviam globalizacijos – mokslo, technologijų, ekonomikos, bendrų rinkų ir kitų – vaidmeniui, kuris prie dabartinės civilizacijos pažangos yra neišvengiamas, Vilius Bražėnas aktyviai kovojo tik prieš globalizmą, pasaulinės valdžios piramidę, valdomą centralizuotai vertikale, kaip ir buvo Sovietų sąjungoje, kategoriškai pasisakė prieš tokios pasaulio santvarkos ideologiją. Todėl ir kvietė savo tautiečius visais įmanomais būdais kovoti ne prieš globalizaciją, bet prieš pasaulinės valdžios centralizaciją ir jos ideologiją – globalizmą.

Svarbiausiu Lietuvos politikos uždaviniu laikė atkurti tautinę Lietuvos valstybę, puoselėti ir ginti nuo svetimybių jos kalbą ir nuo klastojimo jos istoriją, kelti Lietuvą iš „apačios“, neklūpčioti prieš melo stabus, neišsemti praeities stiprybės. Savo testamentinėje knygoje „Priminimai bendražygiams“ jis savo idėjos bendražygio Roberto Velčo žodžiais perspėjo tautiečius: „Pasaulio problemos ir tragedijos pirmiausia kyla iš visuotino amoralumo. Moraliai žlugusi tauta neivengiamai sužlugdo ir savo valstybę“. Visų spalvų, klasių ir rasių globalistai nuo pat globalizmo idėjos gimimo ištakų 1776 metais, kai tik pradėjo formuotis liuminatų (vėliau išsikristalizavęs į įvairiausias pakraipas komunistų ir masonų) savo svarbiausiais tikslais laikė sunaikinti šeimą, religiją, tautiškumą, tautos kultūrą ir tautines valstybes. Jau tada jie suprato, kad tik šias tautų vertybes sunaikinus bus įmanoma globalizmo pergalė. Todėl Vilius Bražėnas savo darbuose pirmiausiai ir telkė dėmesį į šių tautos vertybių išsaugojimą. Tautiniams judėjimams „iš apačios“ jis kėlė tokius uždavinius: tyrinėti ir spręsti vieną aktualiausių Lietuvai Karaliaučiaus problemą; neutralizuoti nomenklatūrinio melo nuodus, aprūpinant tautą informaciniais priešnuodžiais; siekti teisingumo žydų žudynių nacių okupacijos metais ir lietuvių žudynių sovietinės okupacijos metais; vengti besaikio skolinimosi iš Tarptautinio valiutos fondo ir Pasaulio banko, nes tai yra globalistų siūlomas „sūris spąstuose“; pernelyg nepasitikėti vakariečių pažadais, nes dažnai jie tik pažada ir patiešija, ir savo pažadus pamiršta; visur ir visada didžiuotis atkurta nepriklausomybe, nes tai yra didžiausia tautos ir kiekvieno lietuvio vertybė; stengtis, kaip įmanoma aktyviau „dalyvauti ES valdymo struktūrų formavime ir jų tobulinime, kad ES būtų laisvai apsisprendusių, nors dalies savo suvereniteto ir atsisakiusių valstybių bendrija, o ne kokių nors „didžiųjų brolių“ valdoma supervalstybė, kaip vienas iš globalinio pasaulio rajoninis padalinys“ (Vilius Bražėnas. NATO, ES ir globalizmas. Lietuvos aidas, 2004-06-08); gesinti federalistų parsidavėliškas užmačias kurti naują „Europos imperiją“, kurioje Lietuva gali būti nustumta į imperijos provincijos pakraščius ir t.t.

Reikšdamas didžiulį susižavėjimą ir dėkingumą Lietuvos partizanams, jų kovai ir aukai ant Lietuvos nepriklausomybės aukuro, sustabdžiusiai totalinį Lietuvos kolonizavimą, jis objektyviai vertino situaciją, kad „Lietuvos partizanai nesuspėjo pastatyti užkardų dvasinei mūsų tautos kolonizacijai. Tas uždavinys tenka šių dienų mūsų tautiečiams“.

Šviesus Viliaus Bražėno atminimas mūsų – jo bendražygių ir mokinių širdyse išliko kaip vienas ryškiausių Lietuvos politikos švyturių, rodančių mums teisingą kelio kryptį dabartinės politikos ūkuose ir sumaištyje. Horizonte liko jo asmenybės ir darbų pašvaistė, skleidžianti viltį, kad jo mūsų sielose paberti kristaliukai sužėrės visomis saulės spektro spalvomis, realizuojant nebaigtus darbus ir viltį – matyti Lietuvą dvasiškai atgimusią, dorą ir teisingą, branginančią savo žemę ir savo amžinąsias tautines vertybes – nepavergtą Tėvynę, tvirtą šeimą, tikėjimą, krikščioniškąją dorą, tautos kultūrą ir tautinę valstybę.

Prof. Ona VOVERIENĖ

Įvykiai, komentarai

Šiaurės Korėja grasina pasauliui

Komunistinis režimas kelia nuolatinę grėsmę demokratiniam pasauliui

1950–1953 metais Korėjos pusiasalyje vykęs civilizuoto Vakarų pasaulio ir antihumaniško komunistinio bloko susidūrimas buvo suteikęs vilties ir įveiktiems, bet nenugalėtiems Lietuvos partizanams. Deja, karinis konfliktas nuslopo, Vakarai ne tik neįveikė komunistų, bet dar ir nusileido – Korėja buvo padalinta į dvi dalis taip, kaip Europoje Vokietija, tik komunistų valdomiems vokiečiams labiau pasisekė, nei Šiaurės Korėjos gyventojams, dar ir šiandien kenčiantiems siaubingą komunistinį režimą, atmiežtą azijietišku žiaurumu. Komunistinė Vokietijos dalis neištempė nei 50 metų, Berlyno siena griuvo (istorijos paradoksas – šį kartą lietuviai padėjo Vakarų pasauliui), šalis susivienijo. O Šiaurės Korėja, išnaudodama beteisiais vergais paverstus gyventojus, remiama Kinijos ir Rusijos, tebegyvuoja, keldama nuolatinį pavojų pasauliui ir gąsdindama savo tėvynainę Pietų Korėją nesibaigiančiomis pasienio provokacijomis – tai apšaudo pasienio ruožus, tai paskandina Pietų Korėjos pasienio kontrolės laivą. Tarp šių valstybių nepasirašyta taikos sutartis, vadinasi, taika palaikoma paliaubomis, kurios nereiškia karo baigties. Nors komunistų engiami korėjiečiai miršta iš bado, negailima lėšų ginklams – tai tipiška komunistinės ideologijos pasekmė. Tačiau tai nereiškia, kad Šiaurės Korėjos komunistinio režimo viršūnėlės irgi alksta – juk ne šiaip sau Jungtinių Tautų įvestose sankcijose Šiaurės Korėjai draudžiamų į šią šalį įvežti prabangos (!) prekių sąraše yra jachtos ir lenktyniniai automobiliai… Pasirodo, komunistėliai mėgsta prabangų gyvenimą! Deja, komunistinis režimas nėra gyvybingas – tą istorija įrodė ne kartą. Jis gyvuoja vergovinės santvarkos principu ir tik tol, kol yra agresyvus laisvojo pasaulio atžvilgiu bei pajėgia iš jo išsireikalauti egzistencijai būtiniausių dalykų.

Šiaurės Korėja ir toliau nepaiso tarptautinės nuomonės

Žmogaus teisės ir tarptautiniai susitarimai komunistiniam režimui, kur jis bebūtų – ar Amerikoje, ar Europoje, ar Azijoje, – nė motais. Štai kovo mėnesio pradžioje Jungtinės Tautos paskelbė sudariusios tarptautinę komisiją Žmogaus teisių padėčiai Šiaurės Korėjoje tirti ir paragino Pchenjaną bendradarbiauti, bet sutikimo, be abejo, nesulaukė.

Šis niekaip gamtoje neprasidedantis pavasaris tapo tikra žiema Korėjos pusiasalyje – bandydama demokratinio pasaulio kantrybę komunistinė Šiaurės Korėja pagaliau peržengė visas ribas. Nepaisydamas pasaulinės bendruomenės įspėjimų baigti eskaluoti branduolinės ginkluotės bandymus, komunistinis režimas vasario 12 dieną įvykdė eilinį branduolinį bandymą. Toks nesiskaitymas perpildė Jungtinių Tautų kantrybės taurę ir sankcijos Šiaurės Korėjai buvo dar labiau sugriežtintos, įšaldytos jos sąskaitos užsienio bankuose. Beje, JAV ir Pietų Korėjos specialiosios tarnybos, dirbusios keletą metų, Kinijos bankuose aptiko dešimtis sąskaitų, kuriose šimtai milijonų dolerių – manoma, jog jomis disponuoja Šiaurės Korėjos lyderis Kim Jong Un. (Deja, Kinija nesutinka įšaldyti šių sąskaitų.)

Šiaurės Korėja paskelbė karo padėtį, Pietų Korėja pasirengusi apsiginti

Suprasdama, koks pavojus tyko, Pietų Korėja, klestinti Azijos valstybė, pasirengė apsiginti nuo komunistų invazijos. Be to, ji turi stiprią ir patikimą šalininkę – Jungtines Amerikos Valstijas. Agresyvaus kaimyno branduoliniai bandymai privertė sąjungininkes surengti plataus masto karines pratybas, kurios labai įsiutino Šiaurės Korėją, matyt, pagaliau supratusią, kad demokratiniam pasauliui pabodo komunistinio režimo akibrokštai ir agresija, su kuria nebebus taikstomasi. Tačiau sveiku protu nepasižymintys komunistai nusprendė dar šliūkštelti benzino į ugnį – kovo pradžioje išbandė trumpojo nuotolio raketas, pareikšdami, kad tai atsakas į JT sankcijas ir karines Pietų Korėjos ir JAV pratybas. Negana to, jie pareiškė nutraukiantys paliaubas ir skelbiantys karo padėtį, pagrasino Jungtinėms Valstijoms branduoliniu smūgiu ir t. t.

Šioje vietoje norėčiau nukrypti nuo temos ir priminti, kas 1979 metais dėjosi Lietuvoje, kai pasiekė žinia, jog komunistinė Kinija užpuolė komunistinį Vietnamą – neturėdami aiškesnės informacijos, kas iš tikrųjų dedasi pasaulyje, supanikavę žmonės puolė į parduotuves pirkti miltų ir druskos… Juk tai gali būti pasaulinio karo pradžia, manė žmonės. (Ko gero, tuo metu panašiai elgėsi ne tik sovietinės Lietuvos gyventojai.) Kodėl nukrypau nuo temos? Ogi todėl, kad šis Šiaurės Korėjos eskaluojamas branduolinis (!) karinis konfliktas kur kas pavojingesnis, tačiau jokios panikos nei pas mus, nei niekur kitur nesijaučia – nors visas pasaulis supranta, kad padėtis rimta, tačiau nei karinės valstybių žvalgybos, nei politikos analitikai nemano, kad Šiaurės Korėja yra pajėgi įvykdyti savo grasinimus, visiems kur kas daugiau rūpesčių kelia Irano branduoliniai projektai ir ambicijos. Šiaurės Korėja atvirai pareiškė smogsianti branduolinius smūgius JAV karinėms bazėms Havajuose, Guame, jau nekalbant apie Pietų Korėją, tačiau puikiai žinoma, kad savo kėslų komunistinė Korėja nepajėgtų įvykdyti, o ginklų, galinčių pasiekti pačias Jungtines Amerikos Valstijas, ji išvis neturi.

Pietų Korėjos ir Šiaurės Korėjos sąjungininkai

Tačiau JAV vyriausybė šį Šiaurės Korėjos grasinimą įvertino rimtai ir Pchenjanui aiškiai pasakė, jog agresijos atveju duos ryžtingą atkirtį. Kad tai nebus tušti žodžiai, įrodė ir sunkiai susekamos aviacijos pajėgų skrydžiai virš Pietų Korėjos, ir papildomų jos pajėgų dislokavimas. Pietų Korėjos ryžtą apsiginti pareiškė ir šios šalies prezidentė Pak Kynhe. Pasak jos, atkirtis bus staigus ir stiprus.

Nenuostabu, kad Šiaurės Korėjos užtarėjo vaidmens ėmėsi Rusija, pareiškusi, kad „nereikia provokuoti Šiaurės Korėjos“ karinėmis pratybomis, kurias surengė Pietų Korėja kartu su JAV. Šiaurės Korėją palaiko ir komunistų valdoma Kinija. Žinoma, vargiai tikėtina, kad aktyvaus karinio konflikto atveju šios Šiaurės Korėjos sąjungininkės irgi imtųsi karinių veiksmų, bet jų palaikymas suteikia drąsos komunistiniam Šiaurės Korėjos režimui, kuris jaučiasi pats save užspietęs į kampą – šalis badauja, o visiškai nutraukus tarptautinę paramą badas pasibels ir į valdančiojo komunistinio elito duris. Nors komunistai pareiškė nutraukiantys bet kokius ryšius su pietiečiais, visgi pramoninis kompleksas Kosongo mieste tebeveikia – jame dirbantys pietų korėjiečiai laisvai kerta sieną. Uždaryti Šiaurės Korėjai valiutos atnešančią įmonę komunistams nekyla rankos.

Taigi įtampa išlieka, prasidėjęs nervų karas tęsiasi. Nors nedidelių karinių susirėmimų galimybė labiausiai tikėtina, visgi ryžtis savižudybei komunistų valdoma Šiaurės Korėja neišdrįs. Bet tai nereiškia, kad ji nežlugs – juk tai būtų logiška komunistinio režimo raida.

Gintaras MARKEVIČIUS

TS-LKD bijoma labiau nei tautinių interesų išdavystės

Paklausta, kaip vertina šimtadienio sulaukusios A.Butkevičiaus Vyriausybės darbą, mūsų valstybės Prezidentė Dalia Grybauskaitė atsakė paprastai – kai bus ką vertinti, tai bus ir įvertinimas. Tai nereiškia, kad šalies vadovė „nurašė“ Vyriausybę, tačiau tai yra ir aiškus signalas, kad susirūpinusios veido išraiškos lydimos A. Butkevičiaus kalbos nepadarė įspūdžio valstybės reikalus puikiai išmanančiai D. Grybauskaitei.

Iš tikrųjų, be pakeltos minimalios algos (o apie šio veiksmo neigiamas pasėkmes ilgai netruksime sužinoti) daugiau kuo pasigirti socialdemokratų sulipinta Vyriausybė neturi kuo. Na, nebent nuolaidomis lenkų tautinei bendruomenei Lietuvoje. Kodėl A. Butkevičius daro tas nuolaidas, nesunku suprasti – jam daug didesnė blogybė už tautinių interesų išdavystę atrodo Tėvynės sąjungos – Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD) įtaka, ypač po to, kai ši partija sėkmingai susidorojo su įššūkiais suvaldant ekonominę krizę. Ir ne šiaip susidorojo, bet dar ir tapo pavyzdžiu kitoms Europos Sąjungos šalims, bandančioms įveikti krizę. Tad nenuostabu, kad daromos nuolaidos valdančiąją koaliciją sutvirtinusiai Lietuvos lenkų rinkimų akcijai (LLRA), kurios lyderiai nuolat kelia Lietuvos Konstituciją ir valstybinius interesus pažeidžiančius reikalavimus. O jei nedarysi nuolaidų, „pan Butkewicz“, tai mes išeisim iš koalicijos! – tokiam V. Tomaševskio, LLRA lyderio, šantažui premjeras bejėgis atsispirti…

Vardan galybės A. Butkevičius sutiko paaukoti lietuvių kalbą ir Lietuvos jaunimą, nes jis po palaiminto lengvesnio lietuvių kalbos egzamino lenkakalbiams Lietuvos piliečiams tapo antrarūšiu – stojant į aukštąsias mokyklas niekas nežiūrės, kodėl tavo vidurinio išsilavinimo egzaminų balai mažesni, neatsižvelgs, kad konkurentas laikė palengvintą kalbos egzaminą. Logiška, kad tokia politika gimtosios kalbos atžvilgiu papiktino lietuvių kalbos mokytojus ir netgi progresyviai mąstančius Lietuvos piliečius lenkus, nelinkusius sutikti, kad jie būtų laikomi, švelniai tariant, adaptuotaisiais (tokios mokymo programos taikomos protinių sutrikimų turintiems vaikams). Negana to, pasigirsta kalbų, kad socdemai nemato blogybės, jei bus įteisintas ir lenkiškas raidynas, ir kalba oficialiame valstybės gyvenime, tiesa, iš pradžių tik asmens dokumentuose ir iškabose.

Kitaip nei provokacija nepavadinsi ir paskutinių LLRA sumanymų – įvesti privalomą tikybos mokymą mokyklose ir uždrausti abortus. Atrodytų – geri siekiai, kita vertus – ar jie realūs? Ir kam skirti? Aišku viena – tai dar vienas bandymas parodyti Lenkijos gyventojams, kad kaimynai lietuviai tikri pagonys, žudantys negimusius. Matyt, tikimasi ir vietinės reikšmės pasekmių – dar labiau nuteikti ateistinę Lietuvos visuomenės dalį prieš tikinčiuosius. Juk suskaldytą tautą lengviau užvaldyti. O atidžiau pasiklausius A. Butkevičiaus, galima išgirsti, kad ir jam naudingi tokie V. Tomaševskio pasiūlymai – juos atmetus bus galima dėtis tautinių interesų gynėju ir atmesti priekaištus, kad pataikaujama koalicijos partneriams LLRA.

Po nevykusio daugiaprasmio užsienio reikalų ministro Lino Linkevičiaus „atsiprašymo“, savo galią pajutęs Lenkijos užsienio reikalų ministras R. Sikorskis jau ėmė nurodinėti Lietuvai, kokius strateginius objektus jai reikia tęsti, o kokių – atsisakyti: jo manymu, Lietuvai reikia apsispręsti, ar statyti suskystintų gamtinių dujų terminalą, ar tiesti dujotakio jungtį į Lenkiją, nes abu projektai neatsipirktų. Ir apskritai, R. Sikorskio manymu, geriausiu Lietuvos ir Lenkijos tvirtų santykių garantu būtų, jei Lietuva patenkintų visus joje gyvenančios lenkų bendruomenės reikalavimus. Kas tai – pasiūlymas ar aiški nuoroda V. Tomaševskiui?

Gintaras MARKEVIČIUS

Radvilė MORKŪNAITĖ-MIKULĖNIENĖ,
Europos Parlamento narė

Sovietinio totalitarizmo palikimas: abejingumas, nostalgija ir teisingumo poreikis

Parengta pagal pranešimą, skaitytą Europos Parlamente vykusioje tarptautinėje konferencijoje „Dovydas ir Galiotas: sovietinio totalitarizmo pasekmės mažoms tautoms“

Neseniai Lietuva įžengė į 23-iuosius atkurtos Nepriklausomybės metus. Pradedant trečiąjį Nepriklausomybės dešimtmetį ryškėja kartų kaita – mažėja tų, kurie betarpiškai patyrė gyvenimą „prie sovietų“ ir jau užaugo gimusieji laisvoje Lietuvoje. Tai laikas, kai klausimas, kaip matome neseną praeitį, įgyja naujų aspektų. Turime apsvarstyti, kaip „išversti“ istorinę atmintį į kalbą, suprantamą šiuolaikiniam dvidešimtmečiui.

Okupacijos metai aplaistyti moterų, vaikų ašaromis bei krauju, pažymėti sisteminiais nusikaltimais prieš žmoniškumą, turinčiais genocido požymių. Sovietai naikino ištisas socialines grupes – inteligentiją, katalikus, valstybės tarnautojus, mokytojus, karininkus, ūkininkus. Apgalvotai buvo nusitaikyta į visuomenės branduolį, išdraskytas socio-ekonominių ryšių audinys, sunaikintas gyvenimo būdas, žmogus pastatytas bejėgiškon akistaton su baime ir nesaugumu. Visa tai norint nutildyti žmogiškąją sąmonę, kurios vietoje galima būtų sukurti buką ir paklusnų homo sovieticus.

Iš šio palikimo kyla daug šiandienos iššūkių – ne tik turime kurti efektyviai ir darniai veikiančią valstybę bei ekonomiką, atkurti vidurinįjį visuomenės sluoksnį, bet ir palengva įgyti įgūdžių veikti demokratijos sąlygomis, mąstyti ir reikštis laisvai, bet atsakingai, padėti ugdyti laisvo ir kūrybiško, bet atsakingo piliečio mentalitetą.

Šiandien yra nemažai „sergančių“ nostalgija sovietiniams laikams. Į sovietinį periodą siūloma žvelgti per rožinius akinius, teigiama, jog „tada tai buvo tvarka“, arba sakoma, kad negalima visko nurašyti, kaip blogybės. Taip primetama negatyvaus radikalizmo etiketė drįstantiems kalbėti apie okupacinį režimą kaip apie besąlyginę blogybę. Rožinis vualis pridengia nusikaltimus – deportacijas ir represijas, tai, kas dėjosi „nematomame fronte“. Tačiau neprimenama apie tuščias parduotuvių lentynas, eiles prie duonos ar konservų. Rinkoje yra produktų, kuriems naudojami „Tarybiniai“ pavadinimai ar ženklai – anot gamintojų, vartotojams taip signalizuojama apie gerą produkto kokybę. Bet toks „brandingas“ turi ir atvirkštinį poveikį, jis signalizuoja, kad „tarybinis“ yra „geras“,

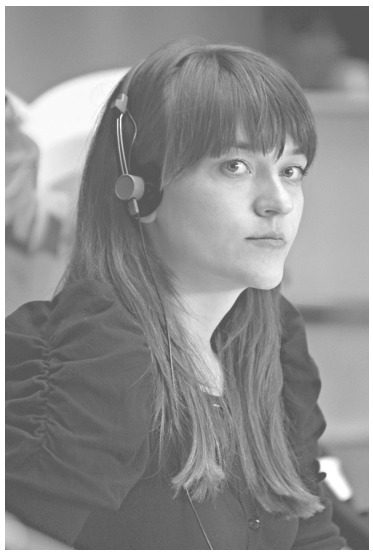

Europos Parlamento narė Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė

„kokybiškas“, „patrauklus“. Nuo siūlymo rinktis „tarybinį“ produktą netoli iki siūlymo rinktis „tarybines“ vertybes. Tokį efektą pasiekti sovietines represijas iškentusiojo sąmonėje neįmanoma, tačiau jauno žmogaus, kuris nėra jų nei matęs, nei patyręs, protas labai lengvai paveikiamas. Mano manymu, tai tam tikra SSRS agresijos prieš Lietuvą menkinimo forma. Ji gimdo nostalgiją, kuri ištrina vertybes ir trukdo išmokti istorijos pamokas.

Abejingumas – kita blogybė – kyla iš esminių istorinių faktų neišmanymo. Europos Parlamente tenka dirbti daug aiškinamojo darbo su kolegomis iš Vakarų, bet elementarus nežinojimas yra būdingas ir jaunajai post-totalitarinių visuomenių kartai. Štai prieš keletą metų Rumunijoje atliktos apklausos duomenimis 41 procentas jaunų rumunų balsuotų už diktatorių Čiaušesku, jei jis šiandien keltų savo kandidatūrą Prezidento rinkimuose. 68 procentai apklausos dalyvių teigė, kad komunizmas buvo gera idėja, tik prastai įgyvendinta.

Istorinės atminties sklaida neįmanoma be sąmoningų liudininkus ir susidomėjusį jaunimą vienijančių nevyriausybinių organizacijų, valstybinių ir mokslinių tiriamųjų institucijų bei ES pastangų. Reikšmingas mūsų pasiekimas – ES pripažinimas, jog totalitarinių režimų įvykdytų nusikaltimų istorinis atminimas yra bendras visų europiečių reikalas. Tačiau dar būtina juos įvertinti teisine prasme, priimant bendrą ES teisinį instrumentą. Labai svarbus žingsnis – sukurta Europos atminties ir sąžinės platforma, veikianti Prahoje ir vienijanti tiriamuosius Europos institutus. Disidentų pasipriešinimas sovietiniam totalitarizmui iki šiol įkvepia – Europos Parlamentas pasaulio žmogaus teisių gynėjams kasmet įteikia Sacharovo vardo Laisvės premiją. Čia veikia EP narius vienijanti Europos istorijų sutaikymo grupė. Be to, rengiame viešus susitikimus su liudininkais, filmų peržiūras, parodas – šią veiklą priimu kaip savo asmeninį uždavinį. Tarp tolimesnių uždavinių – siekti, kad Europos mokyklose atsirastų vieningas šio laikotarpio istorijos mokymo modulis, įtvirtinti tradiciją visoje Europoje minėti Rugpjūčio 23-iąją, užtikrinti, kad ES nenutrūkstamai politiškai ir finansiškai remtų Europos atminties ir sąžinės platformos veiklą.

Istorinės atminties sklaida yra neatsiejama nuo istorinio teisingumo. Teisingumas yra būtinas siekiant susitaikymo. Vadovaujantis 1992 metų visuotinio referendumo rezultatais, Lietuvos Vyriausybė privalo reikalauti atlyginti okupacijos žalą. Deja, Rusija destalinizaciją tik deklaruoja, o realybėje su šia valstybe sudėtinga rasti bendrą kalbą. Nors Rusija teisiškai yra pripažinusi okupacijos faktą, tačiau dialogas dėl užgrobto kultūrinio paveldo grąžinimo, sovietinių slaptųjų archyvų išviešinimo, sąlygų Lietuvai valstybiniu lygiu rūpintis šimtų tūkstančių tremtinių ir politinių kalinių kapų Rusijos teritorijoje priežiūra, nevyksta.

Lietuvoje nuo 1990 iki 2011 metų teismams buvo perduotos berods 36 bylos, 49 asmenims pateikti kaltinimai, remiantis nacionaliniu baudžiamuoju kodeksu. Negalima to pavadinti aktyviu procesu, palyginti su patirta žala – turimais duomenimis, buvo nužudyta apie 25 tūkstančiai Laisvės kovotojų ir jų rėmėjų, šimtai tūkstančių žmonių ištremta šeimomis, tarp jų ne mažiau kaip 32 tūkstančiai kūdikių bei vaikų, nesulaukusių 16 metų amžiaus.

Tenka apgailestauti, kad išgyvenusieji represijas 50 okupacijos metų buvo priversti tylėti, o atkūrus nepriklausomybę daug jų apie patirtas kančias taip ir neprabilo, galbūt dėl garbaus amžiaus, bet taip pat ir dėl to, kad nejautė nuoseklios visuomenės paramos ar valstybės padrąsinimo. Šių gyvosios atminties skleidėjų kasmet vis mažiau. Todėl labai svarbu nuolat skatinti istorinės atminties sklaidos ir įamžinimo procesą tiek totalitarines represijas patyrusiose valstybėse, tiek visoje ES. Mes turime drąsiai kalbėti ir paraginti liudininkus pasidalyti atsiminimais su jaunesniąja karta. Taip pasipriešinti neišmanymui, abejingumui ir nostalgijai.

Sveikiname

Sveikiname buvusius tremtinius, LPKTS Rokiškio filialo narius, jubiliejinių gimtadienių proga: **90-ojo – Julijoną BARTININKIENĘ, 65-ojo – Algirdą GRUODĮ, 60-ojo Elvyrą GIMŽŪNIENĘ.**

Linkime stiprios sveikatos, ilgų ir prasmingų gyvenimo metų, Dievo palaimos.

LPKTS Rokiškio filialas

* * *

85-ojo gimtadienio proga nuoširdžiai sveikiname buvusią partizanę, politinę kalinę, 1948–1956 m. Krasnojarsko kr., Taišeto r. tremtinę **Salomėją UŽUPIENĘ.**

Linkime geros ir stiprios sveikatos, laimingų gyvenimo metų.

LPKTS Kauno filialas

* * *

Garbingo **85-ojo** jubiliejaus proga sveikiname **Vladą DAUKŠĄ**, gyvenantį Skuode.

Linkime geros sveikatos ir Dievo palaimos.

Trijoniai ir Bujauskai

* * *

Nuoširdžiai sveikiname buvusias tremtines seseris **Aleksandrą ŠIDLAUSKAITĘ-GABRILAVIČIENĘ 80-ojo** ir **Genovaitę ŠIDLAUSKAITĘ-STANKEVIČIENĘ 70-ojo** jubiliejaus proga.

Linkime sveikatos, Marijos globos, Dievo palaimos.

Sesuo ir brolis

* * *

Garbingo **80-ojo** jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname buvusią tremtinę **Reginą URBUTYTĘ-TOLEIKIENĘ.**

Lai metų našta Jums nebūna sunki,
Lai niekad negęsta vilties kibirkštis.

Geros sveikatos linki –

Albina, Adolfina, Adelė, Antanas, Povilas, Valentinas ir LPKTS Tauragės filialas

* * *

Garbingo **70-ojo** jubiliejaus proga sveikiname buvusią tremtinę **Danutę PILIPAITĘ-ŠMAGORIENĘ.**

Turėk svajonę didelę lyg žemė
Ir neaprėpiamą kaip vasaros dangus,
Turėk svajonę didelę, neramią,
Nes tik svajodamas esi žmogus.

Linkime sveikatos, daug skambių dainų ir Aukščiausiojo palaimos.

LPKTS Rokiškio filialas

* * *

55-ojo gimtadienio proga sveikiname LPKTS Tauragės filialo sekretorę, iždininkę, narę, kovų ir kančių istorijos muziejaus kūrėją ir muziejininkę **Zitą RINDOKAITĘ-KNATAUSKIENĘ.**

Linkime ir toliau aktyviai darbuotis, stiprios sveikatos ir Dievo palaimos.

LPKTS Tauragės filialas

Partizanė iš Mackūnų

Salomėja Užupienė – buvusi Lietuvos partizanė, sovietinių lagerių kalinė, Lietuvos kariuomenės kūrėja savanorė, 2010 metų gegužės 3 dieną Lietuvos Respublikos Prezidentės dekretu apdovanota Vyčio Kryžiaus ordino Riterio kryžiumi. Šiandien, balandžio 5-ąją, ji švenčia 85 metų jubiliejų. Sako, kad sveikatos belikę nedaug, bet džiaugiasi sulaukusi pavasario, nes vis dar vairuoja mašiną, vasarą aplanko gimtąsias vietas, aktyviai bendrauja su likimo draugais, rašo atsiminimus, gyvena Kaune. Jos vis nepalieka prisiminimai apie pasipriešinimo laikotarpį, kai sprendėsi mūsų likimai. Jaučiasi laiminga, kad gyvena garbingai, išgelbėjo ne vieną gyvybę.

Gimė ir užaugo Mackūnuose, Rumšiškių valsčiuje, Kauno apskrityje (dabar Kaišiadorių rajono Palomenės seniūnija), 21 sodybos kaime, iš visų pusių apsuptame žaliuojančių miškų. „Gyvenau kaip pasakoje, kuri jau niekada nesugrįš... – šiandien prisimena Salomėja. – Tačiau viską sutrypė karo audros ir pokario prievarta, sujaukusi jausmus, išblaškiusi žmones po pasaulį. Mano tėveliai buvo dideli patriotai, mamos brolis – Nepriklausomybės kovų savanoris, dviejų Vyčio Kryžiaus ordino kavalierius Bernardas Gerbauskas. Dabar Mackūnuose belikę keturios svetimų žmonių trobos. Iš gražaus kaimelio styro tik kemsynas – nei miškas, nei laukas...“

Mackūnų kaimas garsėjo audėjomis, kurios audė raštuotas staltieses, paklodes, juostas, medžiagas tautiniams rūbams. Bernardas Piliponis drožė klumpes, šaukštus, geldas, kultuves, net medines... basutes. Drabužius siūdavo iš namuose austų audinių, jie būdavo visada švarūs ir kvepėjo mišku. Prie kiekvienos sodybos būdavo kūdra, kur moterys skalbdavo, balindavo audinius. Megzdavo storas vilnones kojines, pirštines. Vyrai pynė iš medžio šaknų ar liepų žievių pintines, vyžas. Prie jų prisiūdavo lininius raištelius autams pritvirtinti. Iš beržų šakų rišo šluotas ir vantas pirčiai. Vasarą gamindavosi spragilus, grėblius, šakes. Vyrai rūkė pypkėse naminį tabaką, augino virvėms kanapes. Daržuose augo aguonos Kūčių patiekalams, pyragams. Į Lietuvą dar nebuvo atkeliavę žinios apie pražūtingas žmogui tų augalų savybes. Tokią gimtinę dabar mena Salomėja.

Kaimo vaikai lankė už trijų kilometrų buvusią Kieliškių pradžios mokyklą. Ėjo tuos kilometrus kasdien, per lietų ir pūgas, nedejuodami, nelaukdami iš tėvelių užuojautos – tiesiog taip reikėjo. Mokytoja Julija Zabarauskienė viena mokė visus keturis skyrius. Su vyru Kaziu – Pravieniškių girininku, augino dukterį Eglę ir sūnų Šarūną. Vaikus mokė ne tik skaityti, rašyti ir skaičiuoti; jie šoko tautinius šokius, statė vaidinimėlius, važiuodavo pasirodyti į aplinkines mokyklas, net į Rumšiškių progimnaziją. Mokykloje gavo ir pilietiškumo pamokas, žinojo Lietuvos istoriją, suprato, kokios nelaimės jai gresia.

1939-ieji vienuolikmetei Salomėjai buvo labai ilgi. Kartu su mokyklos mokiniais išvyko į ekskursiją Klaipėdon, prie Baltijos, ten išplaukė į jūrą laivu. Netrukus buvo gautas pranešimas grįžti namo, nes kraštą okupuoja vokiečiai. 1940 metų vasarą tėviškėje pasirodė sovietų kareiviai. Gyventojams nuraminti paskleidė gandus, kad vyksta kariuomenės manevrai. Kartą pro mokyklos langus pamatė riaumojančius raudonžvaigždžius tankus. Važinėjo jie per pievas, užsėtus laukus, dirvonus, palikdami gilias vikšrų vagas. Pasipylė kariški sunkvežimiai su kareiviais. Vaikai pakilo iš suolų ir prilipo prie langų. Vaikai pamatė, kad iš mokytojos akių ant palangės rieda ašaros. Visi sužiuro, pradėjo ją guosti, klausė, kas atsitiko. Greitai ji nusišluostė ašaras ir susitvardžiusi vaikams pasakė:

– Vaikai, jūs dar maži ir ne viską suprantate... Tai ne kariški manevrai, o mūsų Tėvynės okupacija. Svetima koja mindo mūsų žemę...

Ir vėl pravirko, o paskui ją ėmė raudoti visa klasė...

Piliponių šeimą draskė nelaimės: mirė tėvelis, žuvo mama. Nepabūgusios sunkios partizanų dalios, pasipriešinimo kovose greta vyrų Nepriklausomybės ginti stojo ir moterys, merginos, palikusios draugus, tėvelius ir ramesnį gyvenimą. Tarp jų buvo ir Salomėja Piliponytė, Didžiosios Kovos apygardos A rinktinės 6 bataliono partizanė, priėmusi Rūtos slapyvardį.

Šiandien Salomėja Užupienė daugiau pasakoja apie draugus, prisidėjusius prie šventos pareigos ginti Tėvynę.

Anelė Sidaraitė-Drebulė, 1945 metų rudenį tapusi Prano Jaromsko-Perkūno ryšininke, buvo artimiausia Salomėjos draugė, kilusi iš gretimo Šilinių kaimo, trejais metais vyresnė, augusi šešių vaikų šeimoje. Deja, 1948 metų gegužės 22 dieną visą Sidarų šeimą ištrėmė į Usoljės rajono Žilkino gyvenvietę Irkutsko srityje: tėvelius Praną ir Marijoną, dukteris Genovaitę, gimusią 1932 metais, Janiną, gimusią 1939 metais, sūnus Joną, gimusį 1930 metais, Adolfą, gimusį 1931 metais, bei močiutę Oną, 86 metų amžiaus senutę. Močiutė ir motina mirė tremtyje, likusieji 1957 metais sugrįžo į tėviškę. Tik Magdalena ir Bronė tremties išvengė, nes gyveno kitur, slapstėsi. Trėmimo metu Anelė – partizanė Drebulė – slapstėsi. Buvo išduota 1950 metais. Nuteista 25 metus kalėti ir išvežta į Kemerovo lagerius.

Salomėja Piliponytė-Užupienė lageryje, 1953 metai

Netolimame Livintų kaime gyveno darbšti, tvarkinga Jono ir Onos Čiurinskų šeima. Ūkininkai turėjo 20 hektarų žemės, augino dvi dukteris ir penkis sūnus. Ir jų gyvenimą sujaukė okupacija ir karas. Pirmasis žuvo tėvelis, kai 1944 metų vasaros pabaigoje, užėjus sovietams, ėjo iš miško namo. Jau buvo netoli, kai pamatę kareiviai be jokios priežasties vyrą nušovė. Tai paskatino sūnus Joną, gimusį 1910 metais, ir Juozą, gimusį 1913 metais, išeiti partizanauti ir taip keršyti už tėvo mirtį. Deja, Jonas 1945 metų lapkričio 11 dieną žuvo, Juozas buvo nuteistas ir 1954 metais mirė Taišeto lageryje.

Salomėja yra suskaičiavusi, kad iš jos gimtojo kaimo apylinkių partizanauti išėjo 54 vyrai ir moterys, 31 iš jų žuvo. Savo atsiminimus parašiusi knygoje „Vieno gyvenimo istorija“.

Likę be tėvų, sūnus Bronius, dukterys Aldona ir Elvyra gyveno vieni. Po mamos žūties, 1946 metų pavasarį, kaimynai už talkininkavimą padėjo pasisodinti bulvių, vasarą grybaudavo ir uogaudavo. Ją, septyniolikmetę, stribai ir saugumiečiai pradėjo persekioti. 1947 metų pavasarį nuvežė į Kaišiadoris ir reikalavo bendradarbiauti su saugumu, kitaip grasino nužudyti. Merginos pasaulis suskilo: namuose tik jaunesnės sesutės, kurias maitino karvutė, bulvės ir miškas. Ji pradėjo slapstytis, talkino partizanams. Draugavo ir ruošėsi už vieno iš jų tekėti. Tačiau mylimasis netrukus žuvo... Viena likusi pagimdė dukrelę Birutę, slapstytis ir gyventi tapo dar sunkiau. Kartą pas juos užėjo partizanų būrio vadas Pranas Jaromskas-Perkūnas ir patarė eiti į mišką. Girelės kaime, Jonavos valsčiuje, surado rusų tautybės ūkininką Timofėjų Jegorovą, pažadėjusį paauginti pusantrų metų mergaitę. Jam kartu su Birute perdavė ir paskutinį šeimos turtą – karvę.

Salomėja priklausė Jono Černiausko-Vaidoto būriui. Deja, 1948 metų rugsėjo 16-ąją bendražygiai pakliuvo į MGB agentų-smogikų pinkles Naujasodžio kaime (dabar – Kauno miesto rytinė dalis). Smogikai apsimetę partizanais Juozo ir Agotos Grikšelių sodyboje nužudė visą šeimą ir penkis partizanus. Agotos motinai Rožei Kuprėnienei buvo jau 75 metai... Laimingas atsitiktinumas – Salomėjos tuo metu pas Grikšelius nebuvo. Greitai ji Onutės Grigaliūnaitės pavarde apsigyveno Vilniuje, taip vadinamame konspiraciniame bute Aviečių gatvėje, deja, esančiame MGB kontrolėje.

Moteriai visą laiką nedavė ramybės Birutės netektis. Greitai sužinojo, kad stribams kažkas pranešė apie slepiamą mergaitę. Ją išvežė į Kauno vaikų namus. Čia suteikė Valentinos Petrovos pavardę ir skubos tvarka, jau po mėnesio, įvaikino. Įvaikinusiai šeimai to vaiko nereikėjo, tačiau įmotė, kaip mažų vaikų turinti motina, bandė išeiti iš kalėjimo. Salomėja stengėsi mergaitę susirasti, tačiau 1948 metų spalio 21-ąją pati buvo suimta, nuteista ir išvežta į Taišeto lagerius. Kaltinamojoje išvadoje prokurorai reikalavo skirti 25 metus katorgos, tačiau teismas nuteisė dešimčiai metų...

Iš pradžių nugrūdo į MGB požemius Vilniuje. Paskui uždarė į Lukiškių kalėjimą. Sienos buvo išrašinėtos kankinamųjų vardais, kieme pasivaikščioti leisdavo tik po 15 minčių per dieną. Kai atkeliavo į Taišeto lagerį, buvo vasara, pasitiko kraugeriai mašalai. Žiemomis būdavo iki 50 laipsnių šalčio, krosnelė negalėjo viso barako apšildyti, tad rytais negalėdavo pakelti galvų: plaukai būdavo prišalę prie gultų. Merginų brigados kūjais trupindavo akmenis ir sudėdavo į rietuves. Reikėdavo įvykdyti dideles normas, kitaip tris kartus sumažindavo duonos normą... Tik po Stalino mirties gyvenimo ir darbo sąlygos pagerėjo.

Iš lagerio Salomėja Piliponytė sugrįžo 1956 metais. Apsigyveno Kaune, ištekėjo už daug vargo mačiusio Jono Užupio, augino sūnų ir dukterį. Dukrelę Birutę susirado tik po... 55 metų. Ji pasakojo, jog vaikystėje nieko nežinojo apie savo praeitį. Matė tik svetimus žmones, apleistą namelį, senyvą moterį, dar du vaikus ir skurdą. Mokykloje vaikai rodė pirštais ir vadino rusele, nors ji nė vieno rusiško žodžio nemokėjo...

Stanislovas ABROMAVIČIUS

LLKS Dainavos apygardoje

Kovo 16 dieną Alytaus šaulių namuose įvyko LLKS Dainavos apygardos ataskaitinis rinkiminis susirinkimas. Į Alytų iš Lazdijų, Varėnos, Alytaus rajonų ir Druskininkų miesto suvažiavo kariai savanoriai ir Laisvės kovų dalyviai.

Pradžioje apygardos vadas Vytautas Žilionis paprašė visų dalyvaujančiųjų tylos minute pagerbti išėjusius į Amžinybę karius savanorius, vadus, Laisvės kovų dalyvius.

V.Žilionis papasakojo apie nuveiktus darbus, dalyvavimą įvairiuose renginiuose. Džiaugėsi kitų organizacijų pagalba. Buvo perrinkti tarybos nariai. Dainavos apygardai ir toliau vadovaus V.Žilionis. Aptarti ateities darbai.

Kario savanorio duktė Alfreda, jau ne vienus metus renkama sekretore, skaitė eiles apie gyvenimą, pokarį, Sibirą. Kiekvienam dalyviui artėjančių šv. Velykų proga įteikė po savo padarytą atviruką.

Dainavos apygardos vardu už pagalbą nuoširdžiai dėkojame Šaulių namų vadui, šauliams, Krašto apsaugos savanoriams ir jų vadams, Didžiosios kunigaikštienės Birutės batalionui ir jo vadams, LPKTS Alytaus filialo nariams ir jų pirmininkei.

Alfreda PIGAGIENĖ

Solidarumo liepsnelė poliarinėje naktyje

Patarlė sako: „Kiekvienas už save, vienas Dievas už visus“. Ją, matyt, sugalvojo kraštutiniai egoistai savo elgesiui pateisinti. Radosi ji tarp žmonių, patekusių į ekstremalias sąlygas, kai jų egzistencijai grėsė mirtinas pavojus. Bet esama ir altruistų, kuriems minėta patarlė negalioja. Jie kaip žiburiai šviečia negandų sutemose, ištiesdami artimui pagalbos ranką, reikšdami aplinkiniams sunkią valandą solidarumą ir atjautą. Ypač sunkios valandos, dienos, mėnesiai, metai teko 1941–1942 metų tremtiniams, patekusiems į Jakutijos šiaurę prie Laptevų jūros. Štai čia buvo sąlygos pasireikšti didelio masto žmogiškumui. Visų atvejų mes nežinome, laikas viską gramzdina užmarštin. Todėl ypač džiugu atsekti bent keletą tokių pagalbos savo artimui atvejų.

Į rytus nuo Lenos deltos yra Muostacho iškyšulys, iš visų pusių skalaujamas šaltų Laptevų jūros vandenų. Čia ypač stipriai jaučiamas Arkties vandenyno alsavimas. Šiame plikame, be mažiausios augmenijos, vėjų nugairintame žemės lopinėlyje beprasidedant žiemai buvo išlaipinta viena tremtinių barža. Kiek jų galėjo toje baržoje tilpti? Turbūt tik koks šimtas, ar vargiai du šimtai.

Šiame Dievo ir žmonių primirštame užkampyje atsidūrę tremtiniai, nujausdami jų laukiančią sunkią dalią, sukūrė savišalpos būrelį, kuris rinko aukas ir skyrė pašalpas labiausiai vargstantiems. Taip 1942 metų lapkričio 29 dieną paskirtos pašalpos penkioms šeimoms, išdalyta 165 rubliai, kasoje liko 67 rubliai. Pašalpos nedidelės, bet pats reiškinys tarp tremtinių praktiškai nepasitaikydavęs ir todėl daug ką pasakantis. Juk turėjo atsirasti iniciatyvus ir, svarbiausia, drąsus žmogus, kuriam, žinant tų laikų tvarką, grėsė tiesus kelias į lagerį.

Šis savišalpos būrelis veikė ilgesnį laiką. Pavyzdžiui, 1943 metų vasario 16 dieną badaujantiems tremtiniams buvo išdalyta 153 rubliai, sušelptos septynios šeimos. Atkreipkite dėmesį į pašalpos dalijimo datą! Stebėtinas Muostacho tremtinių solidarumas – niekas šios akcijos neįskundė komendantui.

Apie savišalpos būrelio veiklą savo prisiminimuose rašo mokytojas iš Šiaulių Leonas Bojarskas knygoje „Leiskit į Tėvynę“. Ar nebus jis ir to būrelio sukūrimo iniciatorius? L. Bojarsko ir jo žmonos Marijos altruizmas pasireiškė ir kitais būdais. Kai 1943 metų kovo 20 dieną mirė tremtinė Elžbieta Linkevičienė, (ji, beje, buvo mūsų Prezidento V. Adamkaus pusseserė), prieš tai palaidojusi savo 21 metų sūnų Kęstutį. Devynmetė jos dukra Gražina liko visiška našlaitė. Ją ėmėsi globoti M. ir L. Bojarskai, nors patys turėjo tris vaikus. Mergaitę jie globojo daugiau kaip tris, tremtiniams pačius alkaniausius ir sunkiausius metus. 1946 metais J. Bulotos ir K. Gerulaičio vykdytos našlaičių sugrąžinimo akcijos metu Gražina buvo parvežta į Lietuvą.

Marija ir Leonas Bojarskai, duktė Sigutė, sūnūs Jurgis ir Arūnas. Muostachas, Jakutija. Apie 1946 metai

Vladas Masiulis Lietuvoje iki tremties

Ar kitose vietovėse, kur buvo apgyvendinti tremtiniai iš Lietuvos, buvo žmonių, bandžiusių organizuoti kažką panašaus į Muostacho savitarpio paramos būrelį?

Kaip rašo savo prisiminimuose broliai J. ir A. Abromaičiai minėtoje knygoje „Leiskit į Tėvynę“, 1942 metų rudenį buvęs Lietuvos žemės ūkio akademijos Dotnuvoje rektorius V. Vilkaitis suburdavo Trofimovske tremtinius ir kalbėdavo: „Brangūs lietuviai, daug mūsų iš čia nesugrįšime į tėvynę. Jeigu kas liksite gyvas, būtinai papasakokite – aprašykite tas kančias, kurioms mes čia esame pasmerkti“. Tačiau šąlantiems ir alkstantiems nelaimingiems žmonėms tos kalbos buvo maža paguoda ir solidarizuotis kovai už būvį jos nepadėdavo.

Tačiau kartais toks atskiro asmens iniciatyvumas galėjo nulemti visų drauge į tremties vietą keliavusių žmonių geresnes ateities perspektyvas. Štai tokia tremtinių, išlaipintų prie Janos upės žiočių, išlikimo istorija. Vienoje iš baržų Lenos upe į nežinią su šeima plaukė Vladas Masiulis, verslininkas ir Danijos konsulas prekybos reikalams Lietuvoje. Matydamas situacijos beviltiškumą, jis iniciatyviai bendravo su baržoje dirbusiais upeiviais, jų klausinėjo, kur būtų geriau išsilaipinti. Upeiviai, gerai žinodami vietos sąlygas, patarė laikytis baržoje iki paskutinio uosto ir išlipti tik Janos upės žiotyse, kurios buvo ne tik maršruto, bet, rodėsi, ir pasaulio pabaiga. Janos upė teka lygiagrečiai Lenos upei, tik įteka į Laptevų jūrą 400 kilometrų ryčiau, nei Lena. Jana garsėjo ne tik atkampumu, bet ir atšiauriu klimatu, nes jos aukštupyje yra Žemės šiaurės pusrutulio šalčio polius. Taigi ši vieta atrodė labiausiai netinkama išlipimui.

Tuo tarpu upeiviams Janos žemupys atrodė labiau paliestas civilizacijos, nei kitos tremtinių išlaipinimo vietos. Janos žemupyje nuo seno gyvavo Krestų ir Kazačje gyvenvietės, jos turėjo šiokią tokią infrastruktūrą. Kazačje buvo rajono centras su savo administracija.

Taigi V. Masiulis nutarė rizikuoti, plaukti iki Janos. Tai padaryti jis patarė ir kitiems draugę plaukusiems tremtiniams. Ši rizika pasiteisino. V. Masiulis gavo darbą žvejybos įmonėje ir dirbo ten planavimo skyriaus viršininku. Nors žvejyba Janoje buvo ne mažiau sunki ir pavojinga kaip ir Lenos deltos vandenyse, tokio didelio tremtinių mirtingumo kaip Trofimovske arba Tit Aruose čia nebuvo. Minėtose gyvenvietėse bėgant laikui nemažai tremtinių susirado darbo įvairiose valstybinėse tarnybose, aplink gyvenusiems tremtiniams, bėdai ištikus, buvo gana lengva pasiekti Kazačje esančias vietos aministracijos įstaigas.

Janos baseine buvo išlaipinta apie 600 tremtinių iš Lietuvos, tačiau 1946 metais į tėvynę parvežtų našlaičių sąrašuose vaikų iš vietovių prie Janos neaptinkame. Matyt, iš tiesų civilizacijos labiau paliestuose rajonų centruose atsidūrusios tremtinių šeimos turėjo daugiau galimybių išgyventi. Šiuo požiūriu V. Masiulio įžvalgumas iš tiesų pasiteisino. Vis dėlto į Lietuvą sugrįžo tik jo vaikai. Žmoną jis palaidojo prie Janos, o pats 1954 metais mirė Jakutske.

Rimvydas RACĖNAS

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Kazimieras Sadauskas
1919–2013

Gimė Ylakiuose. Baigė Skuodo gimnaziją, Lietuvos karo mokyklą, studijavo Vytauto Didžiojo universitete statybą. Vokiečiams 1943 m. uždarius universitetą Kazimieras grįžo į tėviškę ir įsidarbino Sedos vidurinėje mokykloje. 1944 m. buvo areštuotas ir nuteistas 10 m. lagerio ir 5 m. be teisių. Kalėjo Uchtoje. Dirbo naftos šachtose, statybose. 1948 m. perkeltas į Vorkutos rečlagą. Dirbo šachtose geologu. Pateikė ne vieną racionalų, svarbų projektą, buvo vertinamas kaip geras specialistas. Atvykus iš Lietuvos jaunystės draugei, sukūrė šeimą. 1958 m. įstojo į Sąjunginio politechnikos instituto Geologijos fakultetą. Studijas tęsė Sankt Peterburgo (Leningrado) kalnakasybos institute. 1964 m. suteikta kalnakasybos inžinieriaus geologo kvalifikacija. 1970 m. grįžo į Lietuvą. Įsikūrė Zapyškyje.

Palaidotas Zapyškio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukterį ir artimuosius.

Vorkutiečiai Juozas Butrimas, Mindaugas Babonas, Zenonas Liutkus

Morta Toliušytė-Verbienė
1920–2013

Gimė Tauragės aps. Eržvilko k. ūkininkų šeimoje. Įsitraukė į kovą su okupantais, tapo Laisvės kovų dalyve. 1947 m. buvo suimta ir Karinio tribunolo nuteista 10 m. kalėti ir 5 m. tremties. Kalėjo Kazachstano Balchašo lageryje. 1955 m. išleista iš lagerio sukūrė šeimą su buvusiu politiniu kaliniu. Grįžo į Lietuvą, užaugino du sūnus ir dukterį.

Palaidota Kauno Romainių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKS Kauno skyrius

Konstancija Bliūdžiūtė-Krankalienė
1922–2013

Gimė Rokiškio aps. Obelių valsč. Sniegių k. Rėmė partizanus, slaugė sužeistuosius. 1947 m. už ryšį su partizanais buvo nuteista karo tribunolo. Septynerius metus kalėjo Balchašo, Džezkazgano lageriuose. Po to penkerius metus buvo tremtyje Irkutsko sr. Čeremchove, dirbo statybose. 1959 m. reabilituota be teisės grįžti į gimtinę. Apsigyveno Lentvaryje, dirbo kilimų fabrike. Atgimimo metais grįžo į Rokiškį, įsiliejo į konservatorių gretas, buvo aktyvi TS narė. Jai suteiktas kario savanorio statusas.

Palaidota Rokiškio r. Lukštų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame gimines ir artimuosius.

LPKTS Rokiškio filialas

Antanas Žutautas
1922–2013

Aktyvus partizanų ryšininkas Antanas Žutautas 1950 m. suimtas ir nuteistas 25 m. lagerių ir 5 m. be teisių. Kalėjo Maikaduke, Temirtau, Karagandoje, Fiodorovkoje. Grįžo į Lietuvą 1957 m. pavasarį. Įsidarbino Klaipėdos Gelžbetonio gamykloje elektriku, kur dirbo iki pensijos. Laisvės kovų dalyvis. Buvo aktyvus Žemaičių partizanų apygardos narys, nuolatinis įvairių renginių dalyvis, linksmas ir geras žmogus. Toks visiems laikams išliks mūsų atmintyje.

LLKS Žemaičių partizanų apygardos taryba

Pranas Bartininkas
1927–2013

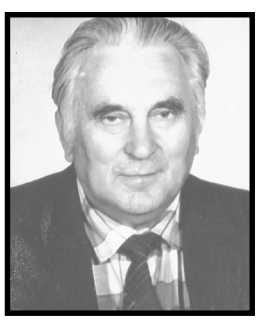

Gimė Šakių aps. Skrinupių k. Baigė Griškabūdžio pradinę mokyklą, Pilviškių progimnaziją. 1945 m. įstojo į Kauno finansų kredito technikumą. Baigęs dirbo finansų skyriaus vedėju Kalvarijoje. 1951 m. su žmona Julijona ištremtas į Tomsko sr. Karagasko r. Ten dirbo miško darbus, po Stalino mirties – internate buhalteriu, vėliau naftos paieškoje. Tremtyje gimė dukterys Dalia ir Rūta, sūnus Gediminas. 1958 m. šeima reabilituota be teisės grįžti į savo rajoną. 1960 m. apsigyveno Rokiškio r. Obelių miestelyje. Dirbo Rokiškyje finansų skyriuje, Obelių spirito gamykloje vyr. buhalteriu. Vėliau gyveno Rokiškyje ir iki pensijos dirbo kelių statybos valdyboje vyr. buhalteriu.

Palaidotas Kalneliškių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukteris ir artimuosius.

LPKTS Rokiškio filialas

Juozo Radzevičiaus-Spyglio prisiminimai

Gimiau Bubelių kaime (knygoje klaida, parašyta Bublelių kaimas), Seinų parapijoje, Suvalkų apskrityje. Gyvenau Daukšiuose. Tėvai į Lietuvą iš Suvalkų trikampio repatrijuoti 1941 metais pagal vokiečių–sovietų sutartį. Repatrijavimas buvo pusiau prievartinis. Į partizanų gretas – Kazio Grėbliko būrį Žuvinto paliose, išėjau 1945 metų kovą.

Mes stengėmės neįsitraukti į mūšį su okupantu. Jeigu jie puldavo nuo Daukšių, traukdavome Žaliosios link, kur baigiasi palios, prasideda miškas. Persekiotojai pabraidžiodavo paliose ir iškrikdavo į kaimus apiplėšinėti žmonių, reikalauti „samagono“. Girti eidavo šaudyti. Taip nušovė beeinantį iš kaimyno žmonos tėvą, niekuo nenusikaltusį mano uošvį Vincą Markelį. Tai buvo 1945 metų balandį, prieš Jurgines. Dar nebuvo mados guldyti kūnus ant grindinio, tad šeima pasiėmė jo kūną ir palaidojo. Uošvio šeima pasiskundė. Sargybinis pasiteisino, kad Vincas Markelis bėgo, todėl buvo nušautas. Šeimai dar pagrasino patyrinėsią, ar jie – ne „banditų“ šeima.

Jeigu puldavo nuo Žaliosios, traukdavomės paežere Daukšių link. Aš buvau antrasis kulkosvaidininkas. Pirmasis buvo Albinas Tereškevičius. Jis žuvo Liūliškių kaime, pats pasirinko garbingą mirtį, kai prie pat palių, kur jis su dviem partizanais nuėjo pernakvoti į Anskaičio kluoną, užpuolė sovietai. Tą naktį lijo. Mudu su Juozu Markeliu likome miško palapinėje – namelyje iš eglišakių. Anksti rytą (buvo birželis) išgirdome šaudymą. Dėl visa ko su Markeliu pasitraukėme toliau nuo palapinės, paruošėme ginklus. Aš turėjau Povilo Plechavičiaus Vietinės rinktinės laikų prancūzišką šautuvą ir 50 šovinių. Prancūziško šautuvo apkaba – šeši šoviniai, septintą galima buvo dėti į lizdą.

Atbėgo Antanas Rimkus, vienas iš tų trijų partizanų, nakvojusių Anskaičio sodyboje. Vieną iš jų suėmė. Rimkaus slapyvardis – Eglė. Jis buvo nesunkiai sužeistas į pažastį, mes jį sutvarstėme. Rimkų ir du jo draugus – Jurgį Baltušką ir Juozą Prūsaitį, vėliau suėmė slėptuvėje Prūsaičio kluone Varnupių kaime. Buvo 1946 metų rugpjūčio pabaiga, po didžiojo valymo. Jie buvo įskųsti. Atėjo Prūsaičio sesuo, perdavė enkavėdistų įsakymą pasiduoti, nes bus susprogdinti, o namai sudeginti. Rimkus kalėjo lageriuose, dirbo kolūkyje. Jau miręs. Baltuška mirė lageryje, aukso kasyklose. Prūsaitis taip pat kalėjo lageriuose, bet į Lietuvą negrįžo, nes bijojo keršto. Buvo gandų, kad jis išdavė tris partizanus, kurie buvo apsupti paliose, plaukė per upę ir žuvo. Ketvirtas, pasislėpęs žolėse, liko gyvas. Ten žuvo broliai Juozas ir Jurgis Stanynai bei Jurgis Žukauskas, buvęs pasienio policininkas.

1945 metų rugpjūtį, po didžiųjų valymų, kai mūsų būrys buvo išsklaidytas, aš perėjau į Lenkiją. Iš pradžių gyvenau pas netikrą dėdę Bubelių kaime Seinų parapijoje, kur esu gimęs. Ten man suėjo 21 metai ir buvau pašauktas į Lenkijos liaudies armiją, tačiau aš išėjau į lenkų partizanų būrį. Gavau pusiau lenkišką uniformą, buvau Mloto (Kūjo) diversinėje grupėje. Beben batalionas buvo dislokuotas Gibų miškuose už Seinų. Tai buvo ne Armija krajova (jos jau išvis nebuvo). Mūsų organizacija vadinosi „Volnošč i Niepodleglošč“ („Laisvė ir nepriklausomybė“), kovoje prieš komunistų valdžią ją rėmė generolas Andersas iš Londono. Dar buvo „Norodovy Sily Zbrojny“ („Tautinės ginkluotos pajėgos“), veikusios Lenkijos viduryje. Vėliau, 1947 metų gegužę, Andersas įsakė sudėti ginklus, legalizuotis, nutraukti beprasmį kraujo praliejimą. Taip ir įvyko. Lenkijos saugumas atsiuntė sunkvežimį, visi iš miško pasitraukė, legalizavosi ir nebuvo baudžiami, kaip Lietuvoje legalizavęsi partizanai. Kurie legalizavosi, buvo aprūpinti darbu ir jokios diskriminacijos nepatyrė, nes lenkai tvarkėsi patys, nors ir komunistai, o lietuvius tvarkė Maskva.

* * *

„Juozas Radzevičius-Spyglys gimęs 1926 metais Bubelių kaime, Seinų parapijoje, Suvalkų apskrityje. Gyveno Daukšiuose, Marijampolės apskrityje. Į partizanus išėjo 1945 metų kovą K. Grebliko būrin Žuvinto paliose. 1945 metų rugsėjį pasunkėjus padėčiai pasitraukė į Lenkiją, kur partizanavo iki 1947 metų gegužės. Po gen. Anderso įsakymo demobilizuotis, nutraukė kovą, grįžo į Lietuvą ir legalizavosi.“ (Aldona Vilutienė, Justinas Sajauskas „Ištark mano vardą“, 1999)

Parengė Algimantas LELEŠIUS

Skelbimai

Balandžio 12 d. (penktadienį) 12 val. kviečiame į Didžiosios Kovos apygardos 12 žuvusių partizanų pagerbimą Pašulių kapinaitėse, Kaišiadorių rajone.

Vytauto Didžiojo universitetas, Kauno Panemunės senelių namai, Igarkiečių brolija ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras kviečia į mokslinę praktinę konferenciją „**Tremties istorinė ir socialinė atmintis: asmens patirties perspektyva**“, įvyksiančią **balandžio 12 d. (penktadienį) 10 val.** Vytauto Didžiojo universiteto Didžiojoje Auloje (Gimnazijos g. 7, Kaunas). Tremtį, kaip socialinį ir istorinį reiškinį, aptars įvairių sričių mokslininkai ir praktikai.

Norinčiuosius dalyvauti konferencijoje prašome registruotis iki balandžio 8 d. 12 val. elektroniniu paštu **v.razanauskaite@sgi.vdu.lt**. Mielai atsakysime į klausimus telefonu: **(8 37) 407 514** arba **(8 37) 345 255**.

Balandžio 13 d. (šeštadienį) 11 val. Šilutės seniūnijos salėje (Lietuvininkų g. 17) įvyks LPKTS Šilutės filialo ataskaitinė rinkiminė konferencija. Galėsite sumokėti nario mokestį, užsiprenumeruoti „Tremtinį“. Koncertuos LPKTS Šilutės filialo choras „Pamario aidas“ ir Gardamo mokyklos moksleiviai. Po konferencijos bendrausime prie arbatos puodelio. Kviečiame aktyviai dalyvauti.

Knygų tremties ir rezistencijos tematika galite įsigyti LPKTS būstinės knygynėlyje, Kaune, Laisvės al. 39.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Genė Dockaitė-Gudzinskienė
1926–2013

Gimė Kėdainių aps. Pelutavos k. Aktyviai dalyvavo partizaniniame pasipriešinime, buvo partizanų ryšininkė. Po susišaudymo Labūnavos bokšte 1947 m. buvo išduota ir suimta. Nuteista 10 m. kalėjimo ir 5 m. be teisių. 1956 m. byla buvo peržiūrėta ir Genė išleista į Laisvę. Tais pačiais metais susituokė su tokio paties likimo Vincu Gudzinsku. Užaugino dukterį ir sūnų.

Palaidota Kauno Romainių kapinėse.

Genovaitė Petkevičiūtė-Karendienė
1931–2013

Gimė Kaugonių k. Kaišiadorių r. ūkininkų šeimoje. 1949 m. su seserimi ištremtos į Irkutsko sr. Sibiro Usolės r. Vėliau į tremtį atvyko mama, tėvas mirė lageryje, trys broliai partizanavo. 1958 m. reabilituota. Grįžusi į Lietuvą apsigyveno Vievyje, Trakų r. 20 m. giedojo bažnyčios chore, dirbo „Carite“.

Tremties draugai

Kazimieras Pundinas
1934–2013

Gimė Tujainių k. Kaltinėnų valsč. Tauragės aps. ūkininkų šeimoje. 1948 m. šeima ištremta į Irkutsko sr. Zimos r. Į Lietuvą grįžo 1957 m. Apsigyveno tėviškėje, sukūrė šeimą, užaugino tris dukteris ir sūnų, sulaukė septynių vaikaičių.

Palaidotas Girdiškės parapijos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, vaikus, vaikaičius, gimines ir artimuosius.

LPKTS Šilalės filialas

Elytė Dragunaitė-Puidokienė
1941–2013

Gimė Tauragės r. Žygaičių k. 1951 m. tėvai buvo tremiami, bet tremties pavyko išvengti, teko ilgus metus slapstytis. 1960 m. sukūrė šeimą su Vytautu Puidoku, užaugino tris sūnus ir dukterį.

Palaidota senosiose Tauragės kapinėse.

Užjaučiame vyrą ir vaikus.

LPKTS Tauragės filialas

Alfonsas Neimontas
1942–2013

Gimė Plungės r. Sauslaukių k. amatininkų šeimoje. Anksti neteko tėvo, augo pas įtėvius, o vėliau, šiems žuvus, jį priglaudė klaipėdiečių šeima. Eidamas aštuonioliktus metus buvo suimtas klijuojant antisovietinius atsišaukimus. Įkalintas Mordovijos lageriuose. Grįžęs į Lietuvą apsigyveno Klaipėdoje, vedė, augino vaikus. Dirbo pagal pamėgtą specialybę. Buvo nuoširdus ir aktyvus LPKTS narys.

Nuoširdžiai užjaučiame dukteris ir vaikaičius.

Klaipėdos PKTS

Balandžio 21 d. (sekmadienį) 15 val. Klaipėdos universiteto Jūrų technikos fakulteto aktų salėje (Bijūnų g. 17) įvyks Klaipėdos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos ataskaitinis rinkiminis susirinkimas konferencija. Turėkite nario pažymėjimą. Galėsite sumokėti nario mokestį, užsisakyti „Tremtinį“. Kviečiame aktyviai dalyvauti.

ISSN 2029-509X
Leidėjas LPKTS
Tremtinys
Redaktorė Jolita Navickienė
Redakcija: Dalia Maciukevičienė, Vesta Milerienė, Rasa Duobaitė-Bumbulienė
Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309, Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214.
Indeksas 0117.
El. paštas: tremtinys@zebra.lt
LPKTS puslapis internete: http://www.lpkts.lt
Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ remia
Spausdino spaustuvė UAB „Rinkos aikštė“, Josvainių g. 41, Kėdainiai
Ofsetinė spauda 2 sp. lankai.
SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS
Kaina 2 Lt
Tiražas 2680. Užs. Nr.
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. Nr.LT18 70440600 0425 8365, AB „SEB“ bankas.

Redakcija pasilieka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.

LRT

Pirmadienis, balandžio 8 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 Pinigų karta (k.). 11.00 LRT Aktualijų studija. 12.00 Laba diena, Lietuva. 15.00 „Namelis prerijose“. Ser. 16.00 „Kobra 11“. Ser. 17.00 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Komisaras Reksas“. Ser. 19.40 Nacionalinė paieškų tarnyba. 20.25 “Perlas”. 20.30 Panorama. 21.15 Įžvalgos. Pertr.- 22.00 “Perlas”. 22.15 „Apokalipsė. Hitleris. 1d. Grėsmė“. Dok.f. 2011. Prancūzija. 23.20 Vakaro žinios. 23.35 „Komisaras Reksas“ (k.). 0.35 „Senis“ (k.).

Antradienis, balandžio 9 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 Vieša paslaptis (k.). 10.40 Mokslo ekspresas (k.). 11.00 LRT Aktualijų studija. 12.00 Laba diena, Lietuva. 15.00 „Namelis prerijose“. Ser. 16.00 „Kobra 11“. Ser. 17.00 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Komisaras Reksas“. Ser. 19.40 Nacionalinė paieškų tarnyba. 20.25 “Perlas”. 20.30 Panorama. 21.15 Emigrantai. Pertr.- 22.00 “Perlas”. 22.15 Pinigų karta. 23.20 Vakaro žinios. 23.35 „Komisaras Reksas“ (k.). 0.35 „Senis“ (k.).

Trečiadienis, balandžio 10 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 Emigrantai (k.). 11.00 LRT Aktualijų studija. 12.00 Laba diena, Lietuva. 15.00 „Namelis prerijose“. Ser. 16.00 „Kobra 11“. Ser. 17.00 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Komisaras Reksas“. Ser. 19.40 Stilius. Namai. 20.25 “Perlas”. 20.30 Panorama. 21.15 Teisė žinoti. Pertr.- 22.00 “Perlas”. 22.15 Lyderiai. SSE Riga - LSMU - VU. 23.20 Vakaro žinios. 23.35 „Komisaras Reksas“ (k.). 0.35 „Senis“ (k.).

Ketvirtadienis, balandžio 11 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 Keliai. Mašinos. Žmonės (k.). 10.30 Ugnies tramdytojai (k.). 11.00 LRT Aktualijų studija. 12.00 Laba diena, Lietuva. 15.00 „Namelis prerijose“. Ser. 16.00 „Kobra 11“. Ser. 17.00 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Komisaras Reksas“. Ser. 19.40 Vieša paslaptis. 20.25 “Perlas”. 20.30 Panorama. 21.15 Tautos aikštė. Pertr.- 22.00 “Perlas”. 23.20 Vakaro žinios. 23.35 „Komisaras Reksas“ (k.). 0.35 „Senis“ (k.).

Penktadienis, balandžio 12 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 Stilius. Gyvenimas (k.). 11.00 LRT Aktualijų studija. 12.00 Laba diena, Lietuva. 15.00 „Namelis prerijose“. Ser. 16.00 „Kobra 11“. Ser. 17.00 „Senis“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 Lietuvos tūkstantmečio vaikai. 20.25 “Perlas”. 20.30 Panorama. 21.15 Duokim garo! Pertr.- 22.00 “Perlas”. 23.15 „Nauja pradžia“. Krim. trileris. 2008. JAV. 1.00 „Senis“ (k.).

Šeštadienis, balandžio 13 d.

6.00 Šventadienio mintys (k.). 6.30 Stilius. Namai (k.). 7.15 Nacionalinė paieškų tarnyba (k.). 8.30 Gimtoji žemė. 9.00 Animacija. 10.00 Ryto suktinis su Z.Kelmickaite. 11.00 Durys atsidaro. 11.30 Septynios Kauno dienos. 12.00 Ugnies tramdytojai. 12.30 „Naskos linijų paslaptys“. Dok.f. 2009. JAV. 13.30 Pasaulio panorama. 13.55 Futbolas. “Ekranas” - “Atlantas”. 16.00 Žinios. 16.10 Sveikinimų koncertas. 18.30 „Frosto prisilietimas“. Ser. 20.25 “Perlas”. 20.30 Panorama. 21.00 Muzikinis projektas “Auksinis balsas”. 23.00 „Tiesiog kartu“. Rom. drama. 2007. Prancūzija.

Sekmadienis, balandžio 14 d.

6.00 Emigrantai (k.). 7.00 Ryto suktinis su Z.Kelmickaite (k.). 8.00 Girių horizontai. 8.30 Kaimo akademija. 9.00 Animacija. 10.00 Gustavo enciklopedija. 10.30 „Hanso Kristiano Anderseno pasakos. Princesė ant žirnio“. Ser. 11.45 Cirko festivalis “Circo Massimo”. 12.30 „Žmonių planeta. Kalnai. Gyvenimas išretėjusiame ore“. Dok. 13.30 „Šerloko Holmso sugrįžimas“. Ser. 15.30 Šventadienio mintys. 16.00 Žinios. 16.10 Nacionalinės krepšinio lygos finalas. 18.00 MES 2013. 18.30 Stilius. Gyvenimas. 19.30 Bėdų turgus. 20.30 Panorama. 20.45 Europos balsas. 20.50 Savaitė. 21.15 „Greičio svajonė“. Drama. 2005. JAV. 23.40 Muzikinis projektas “Auksinis balsas” (k.).

Televizijos programa

balandžio 8–14 d.

TV3

Pirmadienis

6.45 Teleparduotuvė. 7.00 Animacija. 7.30 Juokingiausi Amerikos namų vaizdeliai. 8.00 „Dievobaimingos kalės“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „Naisių vasara“. Ser. 11.00 „Sachara“. JAV, Ispanija, Vokietija, 2005. Veiksmo komedija. 13.30 Animacija. 15.00 „Natalija“. Ser. 16.00 „Drąsi meilė“. Ser. 17.00 Diena. 17.40 Gyvenimo kryžkelės. 18.45 Žinios. 19.20 „Pamiršk mane“. Ser. 19.50 Paslapčių namai. 20.30 Gyvenimas yra gražus. 21.00 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 21.35 Vakaro žinios. 22.00 „Kerštas“. Ser. 23.00 „CSI kriminalistai“. Ser. 0.00 „Daktaras Hausas“. Ser. 1.00 „Pabudimas“. Ser. 1.55 „Įstatymas ir tvarka. Operatyvinių tyrimų skyrius“. Ser.

Antradienis

6.45 Teleparduotuvė. 7.00 Animacija. 7.30 Juokingiausi Amerikos namų vaizdeliai. 8.00 „Dievobaimingos kalės“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „Naisių vasara“. Ser. 11.00 Gyvenimo kryžkelės. 12.00 Gyvenimas yra gražus. 12.30 Animacija. 13.00 „Ponas Jangas“. Ser. 13.30 Animacija. 15.00 „Natalija“. Ser. 16.00 „Drąsi meilė“. Ser. 17.00 Diena. 17.40 Gyvenimo kryžkelės. 18.45 Žinios. 19.20 „Pamiršk mane“. Ser. 19.50 Paslapčių namai. 20.30 Prieš srovę. 21.00 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 21.35 Vakaro žinios. 22.00 „Tikrasis teisingumas“. Ser. 23.00 „CSI kriminalistai“. Ser. 0.00 „Daktaras Hausas“. Ser. 1.00 „Pabudimas“. Ser. 1.55 „Įstatymas ir tvarka. Operatyvinių tyrimų skyrius“. Ser.

Trečiadienis

6.45 Teleparduotuvė. 7.00 Animacija. 7.30 Juokingiausi Amerikos namų vaizdeliai. 8.00 „Dievobaimingos kalės“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „Naisių vasara“. Ser. 11.00 Gyvenimo kryžkelės. 12.00 Prieš srovę. 12.30 Animacija. 13.00 „Ponas Jangas“. Ser. 13.30 Animacija. 15.00 „Natalija“. Ser. 16.00 „Drąsi meilė“. Ser. 17.00 Diena. 17.40 Gyvenimo kryžkelės. 18.45 Žinios. 19.20 „Pamiršk mane“. Ser. 19.50 Paslapčių namai. 20.30 „Motina ir sūnus“. Ser. 21.00 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 21.35 Vakaro žinios. 22.00 Vikingų loto. 22.05 „Daktaras Hausas“. Ser. 23.05 „CSI kriminalistai“. Ser. 0.05 „Daktaras Hausas“. Ser. 1.05 „Pabudimas“. Ser. 2.00 „Įstatymas ir tvarka. Operatyvinių tyrimų skyrius“. Ser.

Ketvirtadienis

6.45 Teleparduotuvė. 7.00 Animacija. 7.30 Juokingiausi Amerikos namų vaizdeliai. 8.00 „Dievobaimingos kalės“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „Naisių vasara“. Ser. 11.00 Gyvenimo kryžkelės. 12.00 Mano TV3. Jau 20 metų! 12.30 Animacija. 13.00 „Ponas Jangas“. Ser. 13.30 Animacija. 15.00 „Natalija“. Ser. 16.00 „Ašarų karalienė“. Ser. 17.00 Diena. 17.40 Gyvenimo kryžkelės. 18.45 Žinios. 19.20 „Pamiršk mane“. Ser. 19.50 Paslapčių namai. 20.30 Mano TV3. Jau 20 metų! 21.00 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 21.35 Vakaro žinios. 22.00 „Dingęs be žinios“. Ser. 23.00 „CSI kriminalistai“. Ser. 0.00 „Daktaras Hausas“. Ser. 1.00 „Pabudimas“. Ser. 1.55 „Įstatymas ir tvarka. Operatyvinių tyrimų skyrius“. Ser.

Penktadienis

6.45 Teleparduotuvė. 7.00 Animacija. 7.30 Juokingiausi Amerikos namų vaizdeliai. 8.00 „Dievobaimingos kalės“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „Naisių vasara“. Ser. 11.00 Chorų karai. 14.00 Animacija. 15.00 „Natalija“. Ser. 16.00 „Ašarų karalienė“. Ser. 17.00 Diena. 17.40 Gyvenimo kryžkelės. 18.45 Žinios. 19.20 „Brolis lokys“. Anim.f. 21.00 „Saulėlydis“. JAV, 2008. Fant. drama. 23.25 „Banditai“. JAV, 2001. Krim. komedija. 1.50 „Šanchajaus riteriai“. JAV, Honkongas, 2003. Veiksmo komedija.

Šeštadienis

6.45 Teleparduotuvė. 7.00 Animacija. 9.00 Mūsų gyvūnai. 9.30 Mamyčių klubas. 10.00 Svajonių sodai. 11.00 „Raudoni sportbačiai“. JAV, Kanada, 2002. Fant. komedija. 13.10 „Aušros šviesoje“. JAV, 2000. Drama. 15.20 Juokingiausi Amerikos namų vaizdeliai. 16.20 „Svotai“. Ser. 17.25 „Visos upės teka“. Ser. 18.35 Eurojackpot. 18.45 Žinios. 19.00 Paslapčių namai. 21.00 „Snaiperis“. JAV, 2007. Veiksmo trileris. 23.35 „Už priešo linijos. Kolumbija“. JAV, 2009. Karo trileris. 1.20 „Grafas Montekristas“. JAV, D.Britanija, Airija, 2002. Nuot.f.

Sekmadienis

6.45 Teleparduotuvė. 7.00 Animacija. 9.00 Sveikas žmogus. 10.00 Laikas keistis. 10.30 Sportuok su mumis. 11.00 „Vienaragio kelionė“. JAV, Kanada, 2001. Fant. nuot. f. 14.40 „Tokia kaip tavo šypsena“. JAV, 1997. Komedija. 16.35 „Svotai“. Ser. 17.40 Virtuvės mitų griovėjai. 18.10 Mano TV3. Jau 20 metų! 18.45 Žinios. 19.00 Savaitės komentarai. 19.30 Chorų karai. 22.30 „Pavojingasis Bankokas“. JAV, 2008. Veiksmo f. 0.25 „Mūsų mylimasis“. Brazilija, 2010. Komedija.

LNK

Pirmadienis

6.20 Animacija. 7.50 “Volkeris, Teksaso reindžeris” (k.). 8.50 24 valandos (k.). 9.45 Būk mano meile! 10.45 „Tango ir Kešas“ (k.). 12.55 “Didžioji sėkmė”. Ser. 13.25 Animacija. 13.55 “Volkeris, Teksaso reindžeris”. Ser. 15.00 “Tūkstantis ir viena naktis”. Ser. 17.00 Labas vakaras, Lietuva. 17.45 24 valandos. 18.45 Žinios. 19.30 KK2. 20.15 Nuo... Iki... 21.30 Dviračio šou. 22.00 Žinios. 22.25 Kriminalinė Lietuva. 22.35 „Visa griaunantis“. 1993. Veiksmo f. JAV. 0.55 “Įstatymas ir tvarka”. Ser. 1.50 “Vampyro dienoraščiai”. Ser.

Antradienis

6.20 Animacija. 7.50 “Volkeris, Teksaso reindžeris” (k.). 8.50 24 valandos (k.). 9.45 Būk mano meile! 10.50 „Kvaišų šeimynėlė keliauja po Europą“ (k.). 12.55 “Didžioji sėkmė”. Ser. 13.25 Animacija. 13.55 “Volkeris, Teksaso reindžeris”. Ser. 15.00 “Tūkstantis ir viena naktis”. Ser. 17.00 Labas vakaras, Lietuva. 17.45 24 valandos. 18.45 Žinios. 19.30 KK2. 20.15 Pasaulis X. 21.30 Dviračio šou. 22.00 Žinios. 22.25 Kriminalinė Lietuva. 22.35 „Gaujos vyrukai“. 2001. Veiksmo komedija. JAV. 0.25 “Įstatymas ir tvarka”. Ser. 1.20 “Vampyro dienoraščiai”. Ser.

Trečiadienis

6.20 Animacija. 7.50 “Volkeris, Teksaso reindžeris” (k.). 8.50 24 valandos (k.). 9.45 “Kriminalistai” (k.). 10.50 Ne vienas kelyje (k.). 11.40 Nuo... Iki... (k.). 12.55 “Didžioji sėkmė”. Ser. 13.25 Animacija. 13.55 “Volkeris, Teksaso reindžeris”. Ser. 15.00 “Tūkstantis ir viena naktis”. Ser. 17.00 Labas vakaras, Lietuva. 17.45 24 valandos. 18.45 Žinios. 19.30 KK2. 20.15 Diagnozė. valdžia. 21.30 Dviračio šou. 22.00 Žinios. 22.25 Kriminalinė Lietuva. 22.35 „Minės pirmasis kartas“. 2006. Krim. komedija. JAV. 0.25 “Įstatymas ir tvarka”. Ser. 1.20 “Vampyro dienoraščiai”. Ser.

Ketvirtadienis

6.20 Animacija. 7.50 “Volkeris, Teksaso reindžeris” (k.). 8.50 24 valandos (k.). 9.45 KK2 Penktadienis (k.). 11.20 Plikis ir ponia (k.). 12.55 “Didžioji sėkmė”. Ser. 13.25 Animacija. 13.55 “Volkeris, Teksaso reindžeris”. Ser. 15.00 “Tūkstantis ir viena naktis”. Ser. 17.00 Labas vakaras, Lietuva. 17.45 24 valandos. 18.45 Žinios. 19.30 Valanda su Rūta. 21.30 Dviračio šou. 22.00 Žinios. 22.25 Kriminalinė Lietuva. 22.35 “Mentalistas”. Ser. 23.35 “Deksteris”. Ser. 0.30 “Įstatymas ir tvarka”. Ser. 1.25 Sveikatos ABC (k.).

Penktadienis

6.20 Animacija. 7.50 “Volkeris, Teksaso reindžeris” (k.). 8.50 24 valandos (k.). 9.45 Žvaigždžių duetai. Istorija prasideda iš naujo (k.). 12.55 “Didžioji sėkmė”. Ser. 13.25 Animacija. 13.55 “Volkeris, Teksaso reindžeris”. Ser. 15.00 “Tūkstantis ir viena naktis”. Ser. 17.00 Labas vakaras, Lietuva. 17.45 24 valandos. 18.45 Žinios. 19.30 KK2 Penktadienis. 21.00 Farai. 22.00 „Misionierius“. 2008. Veiksmo f. JAV. 23.55 „Vilkolakių medžiotoja“. 2010. Siaubo f. JAV, Kanada. 1.45 “Mentalistas” (k.).

Šeštadienis

6.30 Animacija. 9.00 Atgal į vaikystės miestą. 10.00 „Persirengimo meistras“. 2002. Veiksmo komedija. JAV. 11.50 „Policininkų šou“. 2002. Veiksmo komedija. JAV. 14.00 „Superagentas Simonas“. 1999. Veiksmo komedija. JAV. 15.50 “Apgavystės”. Ser. 16.45 „Briusterio milijonai“. 1985. Nuot. komedija. JAV. 18.45 Žinios. 19.00 Žvaigždžių duetai. Istorija prasideda iš naujo. 22.00 „Piko valanda 2“. 2001. Veiksmo f. JAV. 23.50 „Erotiniai žaidimai 2“. 2000. Drama. JAV. 1.40 „Apokalipsės pranašai“. 2009. Mistinis trileris. JAV.

Sekmadienis

6.30 Animacija. 9.00 Sveikatos ABC. 9.30 Apie ūkį ir bites. 10.00 „Meilė saloje“. 2005. Nuot.f. JAV. 11.45 „Netikėtas bagažas“. 1997. Rom. komedija. JAV. 13.50 „Po raudona Afrikos saule“. 2011. Nuot.f. Austrija, Vokietija. 15.55 “Apgavystės”. Ser. 17.00 Ne vienas kelyje. 17.45 Teleloto. 18.45 Žinios. 19.00 „Alfa“ savaitė. 19.30 Plikis ir ponia. 21.00 “Kriminalistai”. Ser. 21.55 „Žaidėjas“. 2009. Veiksmo trileris. JAV. 23.45 „Absoliutus blogis. Išnykimas“. 2007. Veiksmo trileris. Australija, D.Britanija, JAV, Prancūzija. 1.35 Farai (k.).

Tėvynės meilės pamoka

(*atkelta iš 1 psl.*)

Ieškodamas informacijos apie knygnešius „atradau“ ir pačią knygą, kurioje paliestos temos labai aktualios šių dienų visuomenei, ypač jaunimui. Manau, pati autorė savo kūrinį labai taikliai apibūdino, kaip Tėvynės meilės vadovėlį, atgaivinantį praėjusio šimtmečio įvykius, buitį, papročius, tautosaką, atspindintį išėjusių kartų svajones, siekius ir darbus. Mūsų uždavinys būtų šį leidinį platinti, ypač mokyklose. Gal efektyviausias būdas tai daryti – organizuoti knygos pristatymus, nors tai taip pat nėra visai paprasta. Autorė pageidauja, kad knygos pristatyme dalyvautų nors ir ne visas jos vadovaujamas Vilniaus karininkų ramovės etnografinis ansamblis „Vilnelė“, nes J.Averka buvo žinomas dainų rinkėjas, kūrėjas ir atlikėjas. Vis tik, įveikus visus organizacinius sunkumus, vieną knygos pristatymą pavyko suorganizuoti. Jis įvyko kovo 20 dieną Druskininkų „Atgimimo“ pagrindinėje mokykloje.

Renginio pradžioje nuskambėjo viena mėgstamiausių J. Averkos dainų, kurią atliko „Vilnelės“ ansamb-

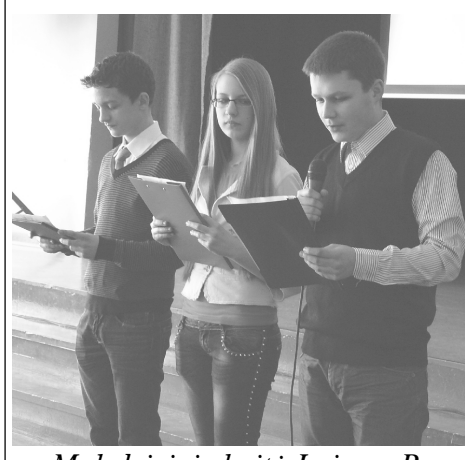

Moksleiviai skaitė Laimos Purlienės atsiminimų knygos „Mūsų dėdė Juozas“ ištraukas

liečiai. Knygą labai įtaigiai, atsižvelgdama į auditorijos amžių, pristatė autorė L. Purlienė. Į jos pasakojimą kelis kartus įsipynė etnografinių vaizdelių pasakoriai, dainų atlikėjai, ištraukų iš knygos skaitovai moksleiviai.

Autorė buvo nustebinta, kad gausiai susirinkę vaikai elgėsi labai drausmingai, buvo dėmesingi. Už tai, knygos pristatymui pasibaigus, jiems padėkojo ir palinkėjo mylėti Tėvynę taip, kaip ją mylėjo J. Averka. Knygos pristatymas virto tikra Tėvynės meilės pamoka, o pati knyga, anot mokyklos direktorės D. Časienės, pastarosiomis dienomis tapo pati skaitomiausia.

Gintautas KAZLAUSKAS

Eugenijos Sidaravičiūtės nuotraukos

Dėmesio

Dėl techninių kliūčių nespausdiname Baltijos TV programos. Atsiprašome skaitytojų.